

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VII/83/2015
Rady Miejskiej w Kartuzach
z dnia 29.04.2015 r.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kartuzy na lata 2014 -2020

Kartuzy, 2015

Spis treści

Wstęp.....	5
Rozdział 1.....	6
Podstawy prawne Strategii.....	6
Rozdział 2.....	7
Zgodność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi.....	7
Rozdział 3.....	9
Ustawy z obszaru polityki społecznej.....	9
3.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej.....	9
3.2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.....	11
3.3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii	12
3.4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.....	13
3.5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.....	13
3.6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego.....	14
3.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	14
3.8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych.....	15
3.9. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. 15	
Rozdział IV.....	16
Ogólna charakterystyka Gminy.....	16
Rozdział 5.....	21
Charakterystyka wybranych obszarów i problemów, diagnoza za lata 2011 – 2013, opis zasobów Gminy w obszarze polityki społecznej.....	21
5.1. Demografia.....	21
5.2. Pomoc społeczna.....	22
5.3. Budżet na realizację zadań w obszarze polityki społecznej.....	26
5.4. Ubóstwo.....	27
5.4.1. Opis problemu	27
.....	27
5.4.2. Dane liczbowe.....	28
5.4.3. Zasoby.....	28
5.5. Bezrobocie	29
5.5.1. Opis problemu.....	29
5.5.2. Dane liczbowe.....	32

5.5.3. Zasoby.....	34
5.6. Niepełnosprawność i długotrwała choroba	35
5.6.1. Opis problemu.....	35
5.6.2. Dane liczbowe.....	36
.....	36
5.6.3. Zasoby.....	42
5.7. Bezdomność	43
5.7.1. Opis problemu	43
5.7.2. Dane liczbowe.	45
5.7.3. Zasoby.....	46
5.8. Uzależnienia.....	47
5.8.1. Opis problemu.....	47
.....	47
5.8.2. Dane liczbowe.....	48
.....	48
5.8.3. Zasoby	49
5.9. Przemoc w rodzinie.....	50
5.9.1 Opis problemu.....	50
5.9.2. Dane liczbowe.....	51
.....	51
Realizacja zadań Gminy z zakresu Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie.....	51
5.9.3. Zasoby.....	52
5.10. Problemy opiekuńczo – wychowawcze.....	53
5.10.1. Opis problemu	53
5.10.2. Dane liczbowe.....	55
5.10.3. Zasoby.....	60
5.11 . Funkcjonowanie osób starszych.....	61
5.11.2 Dane liczbowe.....	63
5.11.3 Zasoby.....	65
5.12. Analiza SWOT	66
5.12.1. Obszar analizy: bezrobocie.....	66
5.12.2. Obszar analizy: niepełnosprawność	67
5.12.3. Obszar analizy: bezdomność.	69
5.12.4. Obszar analizy: uzależnienia.....	70
5.12.5. Obszar analizy: przemoc.....	71
.....	71
5.12.6. Obszar analizy: rodzina, ochrona macierzyństwa i wielodzietności, problemy	

opiekunco – wychowawcze.....	72
5.12.7. Obszar analizy: funkcjonowanie osób starszych	73
Rozdział 6.....	74
Cel główny, cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki, harmonogram, realizatorzy oraz partnerzy Strategii.....	74
Rozdział. 7.....	87
Realizacja Strategii.....	87
7.1. Koordynacja i realizacja Strategii	87
7.2. Finansowanie Strategii.....	88
7.3. Monitoring i ewaluacja Strategii	88

Wstęp

Rozwiązywanie problemów społecznych stanowi jedno z najważniejszych zadań administracji publicznej wszystkich szczebli. Działania w obszarze polityki społecznej powinny być realizowane w ramach zintegrowanego systemu, w którym równorzędnym partnerem administracji samorządowej powinny być organizacje i instytucje należące do różnych sektorów życia publicznego (organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe, podmioty gospodarcze).

Niezbędnymi warunkami efektywnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są: rzetelna diagnoza rzeczywistych problemów i potrzeb społeczności lokalnej oraz długofalowy plan działań. Odpowiedzią na te postulaty jest niniejsza Strategia.

Zaplanowane działania skupiają się przede wszystkim na utrzymaniu i rozwoju funkcjonującego systemu pomocy społecznej, opartego na współpracy wielu instytucji, organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej, organizacji i realizacji profesjonalnych rozwiązań problemów społecznych, aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych, zagrożonych lub dotkniętych wyłączeniem społecznym oraz edukacji społecznej.

W celu realizacji działań niezbędne jest stałe, systematyczne diagnozowanie problemów społecznych, a także dążenie do profesjonalnego i sprawnego działania i współpracy służb społecznych.

Planowane w Strategii działania przewidują znaczny udział, poza jednostkami Gminy oraz innymi instytucjami publicznymi, udział partnerów społecznych: organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej, społeczności lokalnej i wolontariuszy.

Strategia opracowana została przez Zespół do spraw opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Kartuzy na lata 2014 – 2020, powołany w 2014 roku przez Burmistrza Gminy Kartuzy, w skład którego weszli przedstawiciele urzędu miejskiego w Kartuzach, przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych związanych z pomocą społeczną. Ponadto do prac zaangażowano ekspertów z zakresu poszczególnych zdiagnozowanych problemów społecznych.

Podstawą do wyznaczenia celów i działań Strategii była ilościowa analiza problemów społecznych za lata 2011 – 2013, materiał zebrany w czasie warsztatów z wykorzystaniem analizy SWOT zorganizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w których udział wzięli przedstawiciele różnych instytucji oraz przedstawiciele organizacji

pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej, wieloletnie doświadczenie oraz dane, będące w dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, uzyskane w toku jego bieżącej działalności.

Rozdział 1

Podstawy prawne Strategii

Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, zgodnie z ustawą, powinna zawierać w szczególności: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, określenie celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii, jej ram finansowych oraz wskaźników realizacji działań.

Strategia zgodna jest z następującymi aktami prawnymi, regulującymi zadania w obszarze polityki społecznej:

- ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 182 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 1356 z późn. zm.),
  - ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku poz. 124 z. zm.),
- z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 roku nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity: Dz. U. z 2010 roku nr 234 poz. 1536 z późn. zm.),
  - ustawą z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 135 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2008 roku nr 164 poz. 1027 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawą z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (tekst

jednolity Dz. U. z 2012 roku poz. 1228 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 966 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 43 poz. 225 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku poz. 674 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 roku nr 127 poz. 721 z późn. zm.),

- ustawą z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2006 roku nr 94 poz. 651 z późn. zm.).

Rozdział 2

Zgodność Strategii z innymi dokumentami strategicznymi

• Zgodność z Aktualizacją Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020.

Niniejsza Strategia stanowi dokument komplementarny do Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy.

• Zgodność z Aktualizacją Strategii Rozwoju Gminy Kartuzy do roku 2020:

Cel strategiczny: Rozwój kapitału ludzkiego i rozwój kapitału społecznego

Cele operacyjne:

- wspieranie aktywności społeczności lokalnej, w tym współpraca z organizacjami pozarządowymi
- zmniejszenie skali wykluczeń i patologii społecznych.

• Zgodność ze Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Kartuzy jest zgodna

z zapisami Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.

Cele niniejszej Strategii są spójne z następującymi celami strategicznymi Strategii Wojewódzkiej:

- właściwie funkcjonująca rodzina,
- integrująca rola polityki społecznej.
- aktywni seniorzy.
- włączenie społeczne osób niepełnosprawnych.

• Zgodność z Krajowym Programem Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji.

Celem głównym Programu jest Ograniczenie ubóstwa i wykluczenia społecznego poprzez działania zmierzające do zwiększenia zatrudnienia oraz do wzrostu spójności społecznej.

Cele Gminnej Strategii są zgodne z następującymi celami operacyjnymi Krajowego Programu:

- wykluczenie społeczne dzieci i młodzieży – przez usługi do aktywności,
- aktywna osoba i zintegrowana rodzina – odpowiedzialne lokalne środowisko,
- nasi seniorzy – bezpieczni, aktywni i potrzebni,
- zapobieganie niepewności mieszkaniowej.

• Zgodność z Rządowym Programem na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 – 2020.

Cele niniejszej Strategii pokrywają się z celem głównym Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych: Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.

• Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020.

Niniejsza Strategia jest zgodna z priorytetami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Kraju, w tym z celami:

- rozwój kapitału ludzkiego (w tym: zwiększenie aktywności zawodowej),
- integracja społeczna (w tym: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych).

• Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

Dokument obejmuje zagadnienia partycypacji społecznej i aktywności obywatelskiej.

W ramach tego obszaru mają być realizowane działania zmierzające do poprawy mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Przyjmuje się, że proces wdrożenia strategii będzie obejmował takie działania, jak:

- różnorodne formy zachęcania obywateli do zwiększania swojej aktywności na forum publicznym,
- rozwijanie i promocja indywidualnej filantropii, wolontariatu, jak i społecznej odpowiedzialności biznesu,
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu, w tym różnorodnych form samopomocy,
- stworzenie rozwiązań zmierzających do wypracowania i wdrożenia systemu wsparcia

dla poradnictwa prawnego i obywatelskiego, ułatwienie działalności organizacji obywatelskich.

Działania Gminnej Strategii są zgodne z powyższymi kierunkami działań.

• **Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.**

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kartuzy wpisuje się w cele Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, takie jak:

- wzrost zatrudnienia,
- wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych,
- poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

• **Zgodność z Programem Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.**

Gminna Strategia wpisuje się w dwa z pięciu celów rozwojowych Programu:

- podniesienie poziomu wykształcenia zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę,
- wspieranie włączenia społecznego zwłaszcza przez ograniczenie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.

• **„Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020.**

Gminna Strategia wpisuje się w trzy z pięciu celów rozwojowych RPO WP 2014 – 2020 oś priorytetowa 6. Integracja:

- PRIORYTET INWESTYCYJNY 9i: Zwiększone zatrudnienie osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.
- PRIORYTET INWESTYCYJNY 9iv: Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.
- PRIORYTET INWESTYCYJNY 9v: Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Rozdział 3

Ustawy z obszaru polityki społecznej

3.1. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej określa dla gmin szereg zadań, w tym zadania własne o charakterze obowiązkowym, zadania własne oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego, opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
  - utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,

- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Do zadań własnych gminy należy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

3.2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych

od alkoholu,

- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja zadań jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, uchwalanego corocznie przez radę miejską.

3.3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę następujące zadania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

3.4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa następujące zadania własne dla gmin:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

3.5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określa tryb, zasady i formy zlecenia przez organy administracji publicznej organizacjom pozarządowym zadań publicznych.

Ustawa określa sferę zadań publicznych, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom, a mieszczą się w niej, między innymi zadania w zakresie:

- pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób,
- wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- działalności charytatywnej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka,

- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

3.6. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego

Zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia psychicznego, jednostki organizacyjne i inne podmioty działające na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w porozumieniu z podmiotami leczniczymi, udzielającymi świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej, organizują na obszarze swojego działania oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Oparcie społeczne polega w szczególności na podtrzymywaniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia, organizowaniu w środowisku społecznym pomocy ze strony rodziny, innych osób, grup, organizacji społecznych i instytucji, udzielaniu pomocy finansowej, rzeczowej oraz innych świadczeń na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

3.7. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Obowiązki gminy w zakresie wspierania rodziny oraz funkcjonowania systemu pieczy zastępczej określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i zalicza do nich:

- tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających, a także prowadzenie placówek wsparcia dziennego i zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych w wysokości odpowiednio 10%, 30%, 50% pełnych kosztów w pierwszym, drugim oraz trzecim i kolejnych latach pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej

zamieszkałego na terenie gminy.

3.8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych

Ustawa o świadczeniach rodzinnych określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Świadczenia rodzinne są zadaniami zleconymi z zakresu administracji rządowej realizowanymi przez gminę.

Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego (z tytułu: urodzenia dziecka, opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, samotnego wychowywania dziecka, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego, rozpoczęcia roku szkolnego, podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania),
- świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne),
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a przedmiotowej ustawy, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka.

3.9. Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów

Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów określa:

- zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, w przypadku bezskuteczności egzekucji,
- zasady i tryb postępowania w sprawach przyznawania i wypłacania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- zasady finansowania świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa. Przyznawanie i wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych jest zadaniem zleconym gminie z zakresu administracji rządowej, na które gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa.

Rozdział IV

Ogólna charakterystyka Gminy

Gmina Kartuzy jest położona w centralnej części województwa pomorskiego, w zachodniej części Aglomeracji Gdańskiej, w całości na Pojezierzu Kaszubskim. Stolica gminy- Kartuzy oddalona jest o 33 km od centrum Gdańska i o 37 km od centrum Gdyni. Gmina posiada powierzchnię 206 km², co stanowi 1,1% powierzchni województwa (18 310 km²). Najważniejsze szlaki komunikacyjne w Gminie to drogi wojewódzkie nr 211, 228 i 224. Od 1 stycznia 1999 roku miasto Kartuzy jest stolicą powiatu kartuskiego. Gmina Kartuzy jest gminą miejsko-wiejską. W skład Gminy wchodzi 24 sołectwa (Bącz, Brodnica Dolna, Brodnica Górna, Borowo, Dzierżążno, Głusino, Grzybno, Kaliska, Kiełpino, Kolonia, Kosy, Łapalice, Mezowo, Mirachowo, Nowa Huta, Pomieczyńska Huta, Prokowo, Ręboszewo, Sianowo, Sianowska Huta, Sitno, Smętowo, Staniszewo, Stara Huta) oraz miasto Kartuzy. Gmina Kartuzy graniczy z gminami: Sierakowice, Chmielno, Stężyca, Somonino, Żukowo, Przodkowo, Szemud (powiat wejherowski), Linia (powiat wejherowski).

W gminie Kartuzy występuje wiele form ochrony przyrody. Należą do nich: Kaszubski Park Krajobrazowy, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Raduni, Kartuski Obszar Chronionego Krajobrazu, pomniki przyrody, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne oraz obszary Natura 2000.

Charakterystyczną cechą sektora produkcyjnego gminy Kartuzy jest duża aktywność gospodarza inwestorów prywatnych, zwłaszcza w sferze usług rynkowych. Do największych i skutecznie działających branż należą: budownictwo, usługi instalacyjno-budowlane, stolarka PVC i aluminiowa, produkcja leków, przetwórstwo owocowo-warzywne, przetwórstwo rybne oraz poligrafia.

Gmina Kartuzy dysponuje szerokim katalogiem zabytków, które można podzielić na następujące kategorie: ruchome, nieruchome, archeologiczne oraz zabytki stanowiące zasoby muzealne.

Zabytki ruchome w gminie Kartuzy wpisane do rejestru zabytków to wyposażenie kościołów w Kartuzach, Sianowie oraz Kiełpinie. Składają się na nie: ołtarze główne i boczne, fragmenty chórów muzycznych, stalle, ławy kolatorskie, konfesjonały, ambony, chrzcielnice, meble, naczynia liturgiczne, wota, kurdybany, rzeźby, obrazy, świeczniki, tabernakula, feretrony, dzwony, płyty nagrobne, epitafia. Najbardziej znaną atrakcją turystyczną miasta jest zespół poklasztorny ojców kartuzów, pozostałość po kartuzji, usytuowany na wąskim przesmyku pomiędzy jeziorem Klasztorne Małe a jeziorem

Karczemnym. Kartuska XIV-wieczna Kolegiata jest najcenniejszą pamiątką przeszłości. Wspólnie z zabytkowymi eremem i refektarzem stanowią jedyną pozostałość zespołu poklasztornego zakonu kartuzów. Gotycki kościół zaczęto budować w 1381 roku z kamienia i cegły. W 1733 roku kościół otrzymał unikatowy dach w kształcie wieka trumny mający przypominać o dewizie zakonników „Memento mori”. Ponadto wśród zabytków nieruchomości należy również wyróżnić dwa zabudowania poklasztorne w Kartuzach, założenie dworsko – parkowe pochodzące z XVIII w. w Mirachowie, 30 kamienic datowanych na XIX i XX w. w Kartuzach, obiekt budownictwa ludowego w Ręboszewie, mur cmentarny w Kartuzach, cztery budynki użyteczności publicznej w Kartuzach oraz dawną karczmę w Kiełpinie.

Do zabytków archeologicznych zaliczamy cmentarzyska, kurhany, grobowce, osady oraz piece. Gmina Kartuzy dysponuje 6 zabytkowymi stanowiskami archeologicznymi.

Gmina Kartuzy posiada także zabytki w zbiorach muzealnych. Są to eksponaty znajdujące się w Muzeum Kaszubskim im. F. Tredera, nawiązujące bezpośrednio do głęboko zakorzonej tradycji kaszubskiej. Zasoby Muzeum Kaszubskiego stanowią: narzędzia rolnicze, sprzęt kuchenny, narzędzia związane z rybołówstwem, ceramika kaszubska, przedmioty stanowiące niegdyś posag panny młodej, wyposażenie izby kaszubskiej, kaszubskie hafty oraz elementy związane z obrzędowością i kulturą kaszubską. Należy jednak podkreślić, że najcenniejsze dziedzictwo ziemi kartuskiej ma charakter niematerialny i jest to zachowany oraz wciąż żywy język kaszubski, haft kaszubski, obyczaj zażywania tabaki, muzyka, stroje kaszubskie oraz kuchnia regionalna.

Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonuje 12 publicznych szkół podstawowych oraz jedna niepubliczna szkoła podstawowa. Szkoły zapewniają nauczanie oraz organizują m.in.: zajęcia świetlicowe dla najmłodszych dzieci, różnorodne zajęcia pozalekcyjne oraz posiłki w szkolnych stołówkach. W Kartuzach funkcjonują 4 gimnazja publiczne oraz 1 niepubliczne, 5 szkół ponadgimnazjalnych publicznych, w tym 1 niepubliczne. Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonuje 8 przedszkoli publicznych oraz 12 przedszkoli niepublicznych. Ponadto na terenie Gminy Kartuzy działają 4 żłobki oraz 3 kluby dziecięce.

Na terenie Kartuz zlokalizowany jest również Zespół Placówek Specjalnych, który zapewnia dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim, autyzmem oraz sprzężeniami, możliwość zdobycia wykształcenia oraz kwalifikacji zawodowych. W skład Zespołu wchodzi: Szkoła Podstawowa, Gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przystosowująca do Pracy dla uczniów z niepełnosprawnością umysłową w stopniu umiarkowanym i znacznym

oraz sprzężeniami oraz Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii.

Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonują także trzy gminne świetlice socjoterapeutyczne (Mirachowo, Prokowo oraz Kartuzy).

W Kartuzach działa także szkoła artystyczna – Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Ignacego Paderewskiego.

Obiekty turystyczne na terenie Gminy Kartuzy są wyjątkowe. Na poziom atrakcyjności wpływają w gminie czynniki przyrodnicze i antropogeniczne. Do czynników przyrodniczych zaliczyć należy: walory przyrody, m.in.: rzeki, jeziora, ukształtowanie powierzchni, lasy. Walory antropogeniczne obejmują natomiast muzea, architekturę, obiekty historyczne oraz skanseny. Istotną rolę odgrywa również infrastruktura turystyczna, czyli baza noclegowa, gastronomiczna, komunikacyjna jak i uzupełniająca - szlaki turystyczne, obiekty sportowe czy plaże. Gmina Kartuzy dysponuje także szlakami pieszymi, trasami rowerowymi, samochodowymi i nordic walking.

Wydarzenia plenerowe:

- Truskawkobranie.
- Dni Kultury Kaszubskiej- festyn prezentujący bogactwo kultury kaszubskiej.
- Koncerty w ramach Kartuskiego Festiwalu Muzyki Organowej i Kameralnej
- Zaduszki Jazzowe to jedno z najbardziej popularnych cyklicznych wydarzeń kulturalnych miasta Kartuzy.
- Blues w leśniczówce
- Kartuskie Dożynki Gminne „Óžniwině”.

Institucje kultury w Gminie Kartuzy:

- Kartuskiego Centrum Kultury w Kartuzach;
- Galeria „Refektarz” w Kartuzach;
- Muzeum Kaszubskie w Kartuzach;
- Zespół „Kaszuby” w Kartuzach;

Institucje publiczne na terenie Gminy Kartuzy:

- Urząd Miejski w Kartuzach;
- Starostwo Powiatowe w Kartuzach;
- Prokuratura Rejonowa w Kartuzach;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Kartuzach;
- Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach;
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Biuro Powiatowe w Kartuzach;
- Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach;

- Urząd Skarbowy w Kartuzach;
- Sąd Rejonowy w Kartuzach;
- Urząd Pocztowy w Kartuzach;
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Inspektorat w Kartuzach;
- Nadleśnictwo Kartuzy.

Jednostki organizacyjne Gminy Kartuzy:

- Jednostki budżetowe:
- Urząd Miejski w Kartuzach;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach;
- Jednostki oświaty;
- Akademia Przedszkolaka w Kartuzach.

Zakład budżetowy:

- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach.

Spółki handlowe z udziałem Gminy Kartuzy:

- Zakład Energetyki Ciepłej Spec-Pec Spółka z o.o.
- Kartuskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji spółka z o.o.

Na terenie Gminy Kartuzy dostępne są dwa boiska Orliki (Kartuzy i Grzybno), Park rekreacyjno-edukacyjny w Kaliskach, Kompleks rekreacyjny przy ul. Chmieleńskiej w Kartuzach (skatepark, boisko oraz plac zabaw), kompleks boisk Cartusia 1923, kompleks boisk przy os. Wybickiego w Kartuzach. W ostatnich latach Gmina Kartuzy wybudowała kilkanaście placów zabaw. Większość z nich znajduje się na terenach wiejskich. W ostatnich latach place zabaw powstały między innymi w Kaliskach, Smętowie Chmieleńskim oraz Starej Hucie. W Kartuzach podobne obiekty możemy zauważyć między innymi w Parku Solidarności czy przy ul. Majkowskiego. W Gminie Kartuzy zarejestrowanych jest 21 klubów sportowych. Ponadto na terenie Gminy Kartuzy jest zarejestrowanych 68 organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności. Pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju

oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

Gmina Kartuzy posiada akt prawa miejscowego, tj. Roczny Program Współpracy Gminy Kartuzy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Organizacje zarejestrowane na terenie Gminy Kartuzy działają w obszarach:

- kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego /8 organizacji/
- rozwój lokalny /14 organizacji/
- turystyka i promocja regionu, wypoczynek /1 organizacja/
- rozwój gospodarczy i lokalnej przedsiębiorczości /4 organizacje/
- pomoc społeczna /18 organizacji/
- kultura fizyczna, sport i rekreacja /3 organizacje/
- nauka, edukacja, oświata, ekologia, kultura /15 organizacji/
- ochrona zdrowia /1 organizacja/
- współpraca międzynarodowa /2 organizacje/
- ochrona zwierząt, ekologia /1 organizacja/.
- ochrona środowiska /1 organizacja/

Opisując Gminę Kartuzy nie sposób ominąć rozwijającej się na naszym terenie ekonomii społecznej. Ekonomia społeczna to taka działalność gospodarcza, która łączy w sobie cele społeczne i ekonomiczne. Ekonomia społeczna łączy cele społeczne i ekonomiczne, a jej istotę stanowią przedsiębiorstwa społeczne.

Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonują trzy spółdzielnie socjalne. W styczniu 2012 r. swoją działalność rozpoczęła pierwsza w Gminie Kartuzy Spółdzielnia Socjalna „Kaszubska Tęcza”. W ramach swojej działalności prowadzą jadłodajnię oraz świadczą usługi cateringowe.

Drugą Spółdzielnią Socjalną, którą działa na terenie Kartuz od marca 2013r. jest „Pozytywka” prowadząca kawiarnię połączoną z Klubem Malucha. Dysponuje pomieszczeniem wyposażonym w niezbędny sprzęt i materiały do prowadzenia różnego rodzaju zabaw, gier i zajęć tematycznych. Ponadto lokal jest miejscem, w którym organizowane są imprezy okolicznościowe (urodziny, przyjęcia, chrzciny i inne) dla wszystkich grup wiekowych, szkolenia, konferencje, bankiety itd.

W marcu 2014 r. swoją działalność rozpoczęła trzecia działająca na terenie Gminy Kartuzy Spółdzielnia Socjalna „Pasja”. Główną działalnością jest prowadzenie kursów

i szkoleń w następujących obszarach: kadry i płace, księgowość, podatki i finanse, public relations i marketing, sprzedaż i obsługa klienta, zarządzanie, zasoby ludzkie, komunikacja i rozwój osobisty, obsługa komputera, rękodzieło. Spółdzielnia prowadzi szkolenia zarówno zamknięte dla instytucji oraz firm, ale także otwarte dla osób indywidualnych.

W dniu 31 stycznia 2013 roku Rada Powiatu Kartuskiego przyjęła w drodze uchwały Strategię Rozwoju Ekonomii Społecznej w Powiecie Kartuskim na lata 2013-2016.

Kolejne zasoby gminy Kartuzy to placówki ochrony zdrowia. Są zrestrukturyzowane i działają w oparciu o kontrakty zawarte z Narodowym Funduszem Zdrowia. W wykonaniu powyższych zadań Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej współpracuje z innymi instytucjami opieki zdrowotnej. W Dzierżaznie znajdują się Gdańskie Centrum Rehabilitacji – jedyny tego typu ośrodek na terenie północnej Polski oferujący świadczenia rehabilitacyjne dla dzieci i dorosłych. Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonują: Szpital Powiatowy im dr Aleksandra Majkowskiego, 6 Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej oraz Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Gdańsku /oddział terenowy w Kartuzach/.

Rozdział 5.

Charakterystyka wybranych obszarów i problemów, diagnoza za lata 2011 – 2013, opis zasobów Gminy w obszarze polityki społecznej.

5.1. Demografia

W ostatnich latach ogólna liczba ludności gminy Kartuzy sukcesywnie wzrasta.

Liczba ludności Gminy Kartuzy według stanu na dzień 31 grudnia danego roku			
Rok	Ludność ogółem	Miasto	Wieś
2011	32 467	14 955	17 512
2012	32 503	14 829	17 674
2013	32 547	14 614	17 933

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Kartuzach: Wydział Spraw Obywatelskich

W okresie od 2011 r. do 2013 r. przybyło 421 mieszkańców wsi zaś liczba mieszkańców miasta spadła o 341 osób.

Liczba ludności Gminy Kartuzy według stanu na dzień 31 grudnia danego roku		
Rok	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
2011	16 590	15 906
2012	16 599	15 952
2013	16 632	15 974

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Kartuzach: Wydział Spraw Obywatelskich

Na dzień 31 grudnia 2013 r. populację mieszkańców w 51,10 % stanowiły kobiety. Oznacza

to, że na 100 mężczyzn przypadły 104 kobiety.

Struktura ludności Gminy Kartuzy według wieku			
Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2011	11723	17734	3192
2012	11570	17973	3149
2013	11427	18213	3217

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Kartuzach: Wydział Spraw Obywatelskich

Ruch naturalny ludności Gminy Kartuzy				
Rok	Małżeństwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2011	234	1 096	405	+ 691
2012	229	953	465	+ 488
2013	219	1115	434	+ 681

Źródło: dane Urzędu Miejskiego w Kartuzach: Wydział Spraw Obywatelskich

Z powyższych danych wynika, iż dominuje dodatni przyrost naturalny. Sukcesywnie zwiększa się liczba urodzeń oraz wzrasta liczba osób w wieku produkcyjnym.

5.2. Pomoc społeczna

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej wyróżnia następujące formy pomocy:

- pomoc pieniężną,
- pomoc niepieniężną.

Pomoc niepieniężna:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,

- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek i niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2011-2013

Rok	Liczba rodzin ogółem	% liczby mieszkańców Gminy Kartuszy ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach
2011	1210	11,37	660	3568
2012	1275	12,45	716	3824
2013	1310	12,82	730	3931

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Świadczenia z pomocy społecznej w latach 2011-2013

Formy pomocy	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Zasiłki okresowy ogółem, w tym:	361	438	571
- z powodu bezrobocia	182	234	275
- z powodu długotrwałej choroby	119	107	101
- z powodu niepełnosprawności	60	67	92
Schronienie	30	39	33
Posiłek	1364	1317	1346
Usługi opiekuńcze	77	74	77
Sprawienie pogrzebu	3	4	5
Zasiłki specjalne celowe	299	283	136
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	28	35	36
Zasiłki stałe	243	251	258
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	7	7

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Dane dotyczące realizacji ustawy o dodatkach mieszkaniowych.

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy dla osób najuboższych, przysługujący osobom uprawnionym, tj.:

- najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych, (dotyczy to zarówno mieszkań będących własnością miasta - czyli lokali komunalnych, mieszkań zakładowych, czy też mieszkań czynszowych jak i mieszkań wynajmowanych na wolnym rynku),
- członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego,
- osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem (na podstawie umowy użyczenia), osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Dodatki mieszkaniowe				
Rok	Wysokość dodatku mieszkaniowego z ryczałtem	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych w zasobie gminnym	Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy
2011	225,80	5726	1381	1002
2012	247,88	6265	1156	1165
2013	259,54	6769	1305	1207

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Dane dotyczące realizacji ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej, tj. jest dziecku, które ma zasądzone od rodzica alimenty (mogą to być również alimenty na podstawie ugody zawartej przed sądem), jeżeli egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Świadczenia przysługują na dziecko do ukończenia przez nie 18 lat. Na dziecko starsze świadczenia przysługują do ukończenia 25 lat pod warunkiem, że uczy się ono w szkole lub szkole wyższej. Na dziecko posiadające orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, którego rodzic nie płaci zasądzonych alimentów, świadczenia przysługują bez względu na wiek dziecka.

Świadczenia z Funduszu alimentacyjnego

	Liczba osób uprawnionych, którym do świadczeń z FA	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin
2011	285	3623	1264389	184
2012	306	3772	1363990	198
2013	322	3983	1524375	201

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Zwrot środków przez dłużników alimentacyjnych			
Rok	Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z tego:		
	Przekazane na dochody z budżetu państwa	Przekazane na dochody własne gminy	Przekazane na dochody własne gminy dłużnika
2011	49313,43	16431,39	16412,18
2012	62227,08	20622,78	20264,02
2013	89180,07	29573,69	29114,72

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie Kartuzy	
2011	119
2012	129
2013	135

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Dane dotyczące ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013
Zasiłki rodzinne	43203	48613	48087
Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	24548	24180	23422
Urodzenia dziecka	239	228	254
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	2833	2466	2124
Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	0	0
Samotnego wychowywania dziecka	1174	1136	1149
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	3247	3360	3195
Rozpoczęcia roku szkolnego	2856	2821	2803
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	4958	5198	5151

Zasiłki rodzinne z dodatkami	73850	72793	71509
Zasiłki pielęgnacyjne	13167	13970	14431
Świadczenia pielęgnacyjne	2264	2917	2457
Świadczenia opiekuńcze	15431	16887	17899
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	418	458	392

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

5.3. Budżet na realizację zadań w obszarze polityki społecznej

Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach na latach 2011- 2013

Rok	Kwota
2011	21 729 892,29
2012	22 889 682,86
2013	25 000 358,86

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Rok	Zadania własne dotowane z budżetu Gminy Kartuzy	Zadania własne dotowane z budżetu państwa	Zadania zlecone	Środki z EFS
2011	5 826 293,06	1 580 130,05	13 105 310,03	1 218 159,15
2012	6 231 806,42	1 877 841,87	13 825 514,18	954 520,39
2013	6 584 773,40	2 788 820,69	14 692 950,67	933 814,10

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Wysokość środków finansowanych przeznaczonych na pokrycie kosztów pobytu mieszkańców gminy w Domach Pomocy Społecznej

Rok	Kwota
2011	575 782,38
2012	804 009,46
2013	883 141,87

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Wysokość środków finansowych przeznaczonych na Ośrodek Geriatryczny w Sianowie

Rok	Kwota
2011	749 964,52
2012	753 147,05
2013	745 073,62

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Budżet Gminnego Ośrodka pomocy Społecznej w kartuzach w latach 2011-2013

Rok	Kwota
2011	21 729 892,29
2012	22 889 682,86
2013	25 000 358,86

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach w latach 2011-2013 z podziałem na środki finansowe na zadania własne, środki finansowe na zadania zlecone oraz środki na projekty

Rok	Zadania własne	Zadania zlecone	Środki na projekty
2011	7 406 423,11	13 105 310,03	1 218 159,15
2012	8 109 648,29	13 825 514,18	954 520,33
2013	9 373 594,09	14 692 950,67	933 814,10

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Wysokość środków finansowych na realizację zadań z zakresu profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii

Rok	Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych	Przeciwdziałanie narkomanii
2011	575 418,10	26 406,36
2012	561 005,89	37 683,33
2013	583 843,76	24 656,00

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kartuzach

5.4. Ubóstwo

5.4.1. Opis problemu

Ubóstwo nie posiada jednoznacznej definicji. Określa się je zwykle jako „stan”, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Do tych podstawowych potrzeb zaliczamy poza wyżywieniem takie potrzeby, jak ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestnictwo w kulturze, a ogólnie biorąc możliwość godnego życia.

Identyfikacja sfery ubóstwa jest jednym z najważniejszych, ale i najtrudniejszych zadań diagnostycznych polityki społecznej. Ubóstwo jest bowiem zjawiskiem wielowymiarowym i złożonym, posiadającym zarówno aspekty ilościowe (np. wskaźnik dochodu uzyskiwanego przez gospodarstwa domowe), jak i jakościowe (np. inne wskaźniki sytuacji materialnej – posiadanie rozmaitych dóbr, dostępność do takich społecznie istotnych wartości, jak: wykształcenie, opieka medyczna, możliwość korzystania z różnych form wypoczynku, rozrywki itp.). Trudno znaleźć jakieś jednoznaczne, podstawowe kryterium kwalifikujące dane osoby czy całą rodzinę jako ubogie. Wszelkie określenia ubóstwa oraz jego rozmiarów mają zatem charakter względny i zależą od przyjętej definicji ubóstwa

oraz formułowanych na jej podstawie kryteriów.

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo na podstawie kwalifikowania się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym. Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kryterium dochodowego wyznaczonego na podstawie minimum socjalnego. Ustalenie linii ubóstwa, a więc osób, które z tego powodu kwalifikują się do uzyskania pomocy z systemu pomocy społecznej, opiera się na oszacowaniu bieżących dochodów danego gospodarstwa.

Niedoskonałość systemów pomocy osobom i rodzinom ubogim może działać demoralizująco, zmniejszając motywację do zdobywania kwalifikacji zawodowych i do poszukiwania pracy. Ubóstwo w pomocy społecznej to jedno z najbardziej spornych pojęć, ponieważ – stosownie do obowiązujących unormowań – nie jest samoistną przesłanką uzasadniającą przyznanie świadczenia pieniężnego. Jest problemem wieloaspektowym nie tylko ekonomicznym, wpływa bowiem negatywnie na wszystkie sfery ludzkiego życia. Najczęściej pozostaje w korelacji z bezrobociem, niepełnosprawnością, niskim poziomem wykształcenia, uzależnieniem.

5.4.2. Dane liczbowe

Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS z powodu ubóstwa w latach 2011 – 2013 w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Kartuzy.

Rok	Liczba mieszkańców gminy ogółem	Liczba rodzin korzystająca z powodu ubóstwa ogółem	W tym na wsi	Liczba osób w rodzinach	% liczby mieszkańców gminy Kartuzy ogółem
2011	32496	1159	642	3496	10,76
2012	32551	1233	716	3768	11,58
2013	32606	1268	730	3772	11,57

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

5.4.3. Zasoby

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach

- udzielanie pomocy finansowej,
- udzielanie pomocy w formie posiłków
- udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej

Kościoły , instytucja charytatywna Caritas

Podejmowanie różnego rodzaju działań na rzecz wspierania ubogich rodzin:

- zbiórka odzieży i żywności
- zbiórka środków finansowych
- organizowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym
- hospicjum domowe

Polski Czerwony Krzyż

- organizowanie pomocy doraźnej w formie żywności, odzieży, środków czystości i higieny

5.5. Bezrobocie

5.5.1. Opis problemu

Zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy bezrobotny to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie albo innej pracy zarobkowej, albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem uczącej się w szkole dla dorosłych lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły lub w szkole wyższej gdzie studiuje w formie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania stałego lub czasowego powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli:

- a) ukończyła 18 lat,
- b) nie ukończyła 60 lat – kobieta lub 65 lat – mężczyzna,
- c) nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę albo po ustaniu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, zaprzestaniu prowadzenia pozarolniczej działalności, nie pobiera zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego, zasiłku macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.2)), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych

przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,

e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w takim gospodarstwie,

f) nie posiada wpisu do ewidencji działalności gospodarczej albo nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,

g) nie jest osobą tymczasowo aresztowaną lub nie odbywa kary pozbawienia wolności, z wyjątkiem kary pozbawienia wolności odbywanej poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego,

h) nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów uzyskanych z tytułu odsetek lub innych przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,

i) nie pobiera na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego,

j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,

k) nie pobiera po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Jest od dawna przedmiotem zainteresowania socjologów i psychologów, ponieważ ze względu na swoje następstwa jest poważnym problemem społecznym. Bezrobocie występuje wówczas, gdy liczba osób poszukujących pracy jest większa niż liczba ludzi zdolnych do pracy, chcących pracować i akceptujących istniejący poziom wynagrodzeń.

Rodzaje bezrobocia:

strukturalne – wynika z nieaktywności struktury podaży siły roboczej i popytu na nią na rynku pracy,

- *koniunkturalne* – wywoływane jest spadkiem popytu konsumpcyjnego i inwestycyjnego, który powoduje zbyt małe wykorzystanie zdolności produkcyjnych przedsiębiorstw,

- *frykcyjne* – jest rezultatem ruchu zatrudnionych na rynku pracy. Dotyczy ludzi

zmieniających zawód, pracę, przenoszących się do innej miejscowości,

- *sezonowe* – jest efektem wahań aktywności gospodarczej w różnych porach roku, spowodowanych zmianą warunków klimatycznych,
- *technologiczne* – wynika z postępu technicznego, automatyzacji, mechanizacji procesów wytwórczych,
- *dobrowolne* – jest to pozostawanie bez pracy osób, które nie podejmują pracy, ponieważ występujące na rynku pracy stawki płac są ich zdaniem zbyt niskie,
- *ukryte* – dotyczy ludzi nie ujętych w statystykach,
- *jawne* – zarejestrowane,
- *przymusowe* – niezależne od zachowania bezrobotnego.

Z punktu widzenia przestrzennych zróżnicowań bezrobocia wyróżnia się: bezrobocie powszechne (globalne), bezrobocie lokalne (regionalne, terenowe).

W zależności od czasu trwania bezrobocia wyróżnia się bezrobocie:

- krótkookresowe – do 3 miesięcy,
- średniookresowe – od 3 do 12 miesięcy,
- długookresowe – od 12 miesięcy i więcej.

Fazy bezrobocia w ujęciu psychologii:

- faza 1 - *obawa utraty pracy* – pobudzenie, zmiany nastroju, labilność emocjonalna;
- faza 2 - *szok po utracie pracy* – poczucie klęski, krzywdy, upokorzenie, lęk przed przyszłością, przygnębienie, porażka,
- faza 3 - *wchodzenie w sytuację bezrobocia i optymizm* – efekt urlopu, traktowanie sytuacji jako przejściowej, aktywność, wiara w sukces,
- faza 4 - *pesymizm i rezygnacja* – negatywne reakcje emocjonalne, problemy zdrowotne i finansowe,
- faza 5 - *fatalizm i apatia, dopasowanie do sytuacji* – poczucie beznadziejności, dążenie do izolacji społecznej, redukcja oczekiwań życiowych i zainteresowań.

Socjologowie i psychologowie zwracają swoją uwagę na konsekwencje tego zjawiska między innymi takie, jak: pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu kulturalnym i politycznym, towarzyszy temu dyskomfort psychiczny, polegający często na poczuciu bezsilności, pozbawienie możliwości nabywania dóbr, które są symbolem statusu, co prowadzi do obniżenia samooceny, wzrost przestępczości i pogłębiający się niedostatek, duże koszty świadczeń socjalnych, niewykorzystane zdolności do pracy bezrobotnych, poczucie zagrożenia utratą pracy ludzi zatrudnionych, zwiększenie się zjawisk

niepożądanych (np. alkoholizm, narkomania, przestępczość, samobójstwa, kradzieże, rozwody itp.).

Skutki bezrobocia można rozpatrywać w 2 aspektach:

- aspekt psychologiczny – to utrata dochodów, utrata zdrowia, obniżenie poziomu intelektualnego funkcjonowania. Osoby zmniejszają swoją aktywność we wszystkich dziedzinach życia, ograniczają kontakty towarzyskie nawet z osobami również dotkniętymi bezrobociem, bo nawet takie spotkania nie podnoszą ich na duchu, lecz pogłębiają frustracje. Bezrobotnych cechuje fatalizm, apatia, jak również obniża się ich sprawność psychofizyczna (T. Borkowski, A. Marcinkowski „Socjologia bezrobocia”),
- aspekt społeczny – to naruszenie jednej z podstawowych zasad umowy społecznej, wynikającej nie tylko z prawa człowieka do pracy, ale także jego obowiązku w postaci zapewnienia utrzymania rodziny, wychowania dzieci. Osoba bezrobotna (poprzez utratę pracy) zostaje pozbawiona komfortu psychicznego, wynikającego z poczucia przynależności do grupy, odpowiedzialności i obowiązku wobec innych, aspekt polityczno – ustrojowy sprzyja rozwojowi radykalizmu i niepokojów społecznych, przynosi postawy antyspołeczne, sprzyja przestępczości, usprawiedliwia ją oraz poszerza zakres jej motywacji.

5.5.2. Dane liczbowe

Ilość mieszkańców Gminy Kartuzy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy

Stan na dzień:	Ilość bezrobotnych Z Gminy Kartuzy	Ilość bezrobotnych z Miasta Kartuzy	Ogół bezrobotnych w zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy
31.12.2011	1348	605	4614
31.12.2012	1381	611	4828
31.12.2013	1445	628	5060

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Podział bezrobotnych mieszkańców Miasta Kartuzy ze względu na płeć

Stan na dzień	Ogółem	W tym kobiet	W tym mężczyzn
31.12.2011	605	324 tj. 53,5 %	281 tj. 46,45 %
31.12.2012	611	308 tj. 50,41 %	303 tj. 49,59 %
31.12.2013	628	319 tj. 50,80 %	309 tj. 49,20 %

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Podział bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy ze względu na płeć

Stan na dzień	Ogółem	W tym kobiet	W tym mężczyzn
---------------	--------	--------------	----------------

31.12.2011	743	468 tj. 63 %	275 tj. 37%
31.12.2012	770	429 tj. 55,71 %	341 tj. 44,29 %
31.12.2013	817	470 tj. 57,53 %	347 tj. 42,47 %

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Podział bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy ze względu na wykształcenie

Stan na dzień	Wykształcenie				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i niżej
31.12.2011	140	290	256	453	285
31.12.2012	113	263	275	447	255
31.12.2013	126	240	251	432	281

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Z przedstawionej powyżej tabeli wyciągnąć można następujące wnioski:

- nieznacznie maleje liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy posiadających wyższe wykształcenie.

- maleje liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy posiadających wykształcenie policealne i średnie zawodowe.

- na podobnym poziomie utrzymuje się bezrobocie wśród mieszkańców Gminy Kartuzy posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące.

- maleje liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Podział bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy ze względu na wiek

Stan na	Wiek					
	18-24	25-34	35-44	45-54	55-59	60-64
31.12.2011	308	373	213	212	95	29
31.12.2012	410	385	223	206	95	33
31.12.2013	373	388	258	226	139	39

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Z przedstawionej powyżej tabeli wyciągnąć można następujące wnioski:

- wzrasta liczba bezrobotnych Mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 18-24

- na podobnym poziomie jednakże z tendencją wzrostową jest liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 25-34

- wzrasta liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 34-44
- na podobnym poziomie jednakże z tendencją wzrostową jest liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 45-54
- wzrasta liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 55-59
- na podobnym poziomie jednakże z tendencją wzrostową jest liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy w przedziale wiekowym 60-64

**Podział bezrobotnych mieszkańców Gminy Kartuzy ze względu na czas
pozostawania bez pracy**

Stan na dzień	Do 1 miesiąca	1-3 miesiące	3-6 miesiące	6-12 miesiące	12-24 miesiące	Powyżej 24 miesiące
31.12.2011	138	323	281	237	237	114
31.12.2012	153	319	310	252	201	118
31.12.2013	181	300	325	321	192	105

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia

Stan na dzień	Ilość rodzin z problemem bezrobocia	Ogólna liczba rodzin korzystających z Pomocy Społecznej
31.12.2011	337 rodzin	1210 rodzin
31.12.2012	374 rodzin	1275 rodzin
31.12.2013	411 rodzin	1310 rodzin

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Podsumowując na podstawie zebranych danych należy stwierdzić, że zarówno ogólna liczba rodzin korzystająca ze świadczeń pomocy społecznej jak i liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia wykazuje tendencję wzrostową.

5.5.3. Zasoby

- Powiatowy Urząd Pracy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach
- Ochotnicze Hufce Pracy - Punkt Pośrednictwa Pracy w Kartuzach
- Spółdzielnie socjalne działające na terenie Gminy Kartuzy
- 2 Centra Integracji Społecznej
- Inkubator Przedsiębiorczości w Kartuzach

- Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gdańsku (dyżury w Kartuzach)

5.6. Niepełnosprawność i długotrwała choroba

5.6.1. Opis problemu

W myśl ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność to trwała lub okresowa niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy.

Ustalono trzy stopnie niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia:

- znaczny – do tego stopnia zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- umiarkowany – osoby z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolne do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,
- lekki – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stopień niepełnosprawności orzeka się na stałe, jeżeli według wiedzy medycznej stan zdrowia nie rokuję poprawy lub na czas określony, jeżeli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia. Przy kwalifikowaniu osób do stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu spowodowany przez upośledzenie umysłowe, choroby psychiczne, zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, choroby narządu wzroku, upośledzenie narządu ruchu, epilepsja, choroby układu oddechowego i krążenia, choroby układu pokarmowego, moczowo-płciowego, choroby neurologiczne, inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego. Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydają powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o stopniu niepełnosprawności.

Osoba niepełnosprawna może też legitymować się równoważnym orzeczeniem innych organów orzekania:

- Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS),
- Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS),
- Ministerstwa Obrony Narodowej (MON),
- Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA).

Osoby, które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku. Niepełnosprawność dziecka orzeka się na czas określony, jednak na czas nie dłuższy niż do ukończenia przez dziecko 16 roku życia. Orzeczenia wydają wyłącznie powiatowe i wojewódzkie zespoły do spraw orzekania niepełnosprawności.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, szczególnie jednak należy uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Sam fakt uszkodzenia funkcji życiowych utrudnia, wręcz uniemożliwia wykonywanie zadań społecznych, co dodatkowo pogłębia stan izolacji psychicznej, którą wywołała choroba.

W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem. Osoby niepełnosprawne niemal każdego dnia borykają się ze skutkami barier architektonicznych, transportowych, komunikacyjnych i nadopiekuńczością. Uzupełnianie i podnoszenie jakości spójnego programu pomocy osobom niepełnosprawnym w znacznym stopniu poprawi sytuację tych osób. Istotne jest to, by system wsparcia uzupełniać o takie formy, które zagwarantują osobom niepełnosprawnym usamodzielnienie, pełną integrację ze środowiskiem, a także będą przeciwdziałały izolacji i marginalizacji tej grupy osób na miarę ich możliwości i potrzeb.

5.6.2. Dane liczbowe

Trudno jest precyzyjnie podać liczbę osób niepełnosprawnych mieszkających w gminie Kartuzy. Dane dotyczące skali zjawiska niepełnosprawności są cząstkowe i rozproszone w różnych miejscach i nierzadko pokrywają się z uwagi na możliwość

posiadania kilku ważnych orzeczeń wydanych przez różne organy orzekające.

Najpełniejsze dane statystyczne dotyczące rozmiaru niepełnosprawności można uzyskać ze spisu powszechnego z 2011 roku. Niestety, opracowane dane są na poziomie kraju, województwa i powiatu. Ponieważ wskaźnik osób niepełnosprawnych w kraju, województwie pomorskim i powiecie kartuskim jest bardzo podobny, można przyjąć ten wskaźnik dla mieszkańców gminy Kartuzy. W Narodowym Spisie Powszechnym Ludności i Mieszkań z 2011 roku zostały wykorzystane administracyjne bazy danych. Ponadto dane dotyczące niepełnosprawności zostały zebrane w ramach spisu reprezentacyjnego, co oznacza, że nie wszystkim Polakom zostały zadane pytania o niepełnosprawność. Dane ze spisu reprezentacyjnego zostały uogólnione na całą populację. Według danych statystycznych ze spisu powszechnego z 2011 liczba osób niepełnosprawnych ogółem wynosiła około 4,7 mln. i stanowiła 12,2% ludności kraju.

Liczba osób niepełnosprawnych w roku 2011

	ogółem	mężczyźni	kobiety	miasta			wieś		
				razem	mężczyźni	kobiety	razem	mężczyźni	kobiety
Polska	4697048	2166911	2530136	3018036	1362113	1655923	1679012	804799	874213
Województwo Pomorskie	284499	131919	152580	199709	90049	109660	84790	41870	42920
Powiat Kartuski	13047	6676	6372	3219	1542	1677	9829	5134	4695

Źródło: Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne z podziałem na rodzaj niepełnosprawności i płeć w gminie Kartuzy według wydanych orzeczeń

Stopień niepełnosprawności	2011			2012			2013		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Mężczyźni	Kobiety

01-U – upośledzenie umysłowe	14	6	8	22	12	10	13	4	9
02-P – choroby psychiczne	95	51	44	140	82	58	104	57	47
03-L – zaburzenia głosu mowy i choroby słuchu	39	21	18	46	23	23	40	17	23
04-O – choroby narządu wzroku	35	17	18	56	32	24	47	26	21
05-R – upośledzenie narządu ruchu	263	144	199	359	198	161	293	157	136
06-E – epilepsja	16	7	9	30	11	19	20	8	12
07-S – choroby układu oddechowego i krążenia	217	106	11	245	125	120	211	101	110
08-T – choroby układu pokarmowego	42	21	21	47	19	28	42	27	15
09-M – choroby układu moczowo-płciowego	29	16	13	45	26	19	53	22	13
10-N – choroby neurologiczne	69	33	36	100	42	58	88	32	56
11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,	103	65	38	151	91	60	143	84	28
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	0	0	0	1	0	1	2	1	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Dzieci niepełnosprawne z podziałem na rodzaj niepełnosprawności i płeć w gminie

Kartuzy według wydanych orzeczeń

Stopień niepełnosprawności	2011			2012			2013		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Razem	Kobiety	Mężczyźni

01-U – upośledzenie umysłowe	6	3	3	7	2	5	5	2	3
02-P – choroby psychiczne	6	1	5	24	4	20	9	2	7
03-L – zaburzenia głosu mowy i choroby słuchu	10	4	6	16	6	10	11	4	7
04-O – choroby narządu wzroku	5	2	3	25	7	18	10	3	7
05-R – upośledzenie narządu ruchu	9	4	5	12	5	7	14	9	5
06-E – epilepsja	6	2	4	16	8	8	6	2	4
07-S – choroby układu oddechowego i krążenia	28	11	17	36	16	20	28	10	18
08-T – choroby układu pokarmowego	8	5	3	7	1	6	5	1	4
09-M – choroby układu moczowo-płciowego	10	4	6	4	4	0	4	1	3
10-N – choroby neurologiczne	14	7	7	20	9	11	23	10	13
11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,	19	13	6	27	12	15	19	8	11
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	1	0	1	2	0	2	3	2	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Osoby niepełnosprawne z podziałem na stopień niepełnosprawności

Rok	Osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	Osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	Osoby z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności
2011	415	359	178
2012	530	574	138
2013	392	501	145

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Osoby niepełnosprawne według poziomu wykształcenia

Rok	Mniej niż podstawowe	Podstawowe i gimnazjalne	Zasadnicze	Średnie	Wyższe
2011	28	252	236	247	80
2012	54	468	340	315	76
2013	36	338	338	256	69

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Osoby niepełnosprawne według pozycji na rynku pracy

Rok	Osoby niepełnosprawne pracujące	Osoby niepełnosprawne niepracujące
2011	107	725
2012	146	1096
2013	146	891

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Brak danych o ogólnej liczbie osób niepełnosprawnych aktywnych zawodowo. Jedynymi danymi są dane uzyskane z PCPR.

Osoby niepełnosprawne i ich rodziny, które zgłaszają się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach otrzymują pomoc w postaci finansowej, bądź w postaci pracy socjalnej, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej lub ustawą o świadczeniach rodzinnych.

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności

Rok	Liczba rodzin
2011	405
2012	393

Rok	Liczba rodzin
2013	377

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Usługi specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi

	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Liczba godzin usług specjalistycznych	7296	6811	7771
Liczba środowisk	6	7	7

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Usługi opiekuńcze

	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Liczba godzin usług opiekuńczych	37831	36612	34732
Liczba środowisk	77	74	77

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Znane są w GOPS środowiska gdzie jest potrzeba świadczenia usług opiekuńczych, lecz organizuje je we własnym zakresie rodzina.

Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych lub przewlekle somatycznie chorych

Rok	Liczba osób
2011	28
2012	35
2013	36

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób niepełnosprawnych objęta pomocą w formie zasiłku stałego

Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2011	258	2496	1.038.737	254	439
2012	251	2371	835.589	247	431
2013	243	2429	799.304	239	447

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób niepełnosprawnych objęta pomocą w formie zasiłku okresowego

Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
2011	92	366	101.116	92	302
2012	67	268	71.515	67	361
2013	60	260	52.832	59	201

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób niepełnosprawnych objęta pomocą w formie zasiłku pielęgnacyjnego

Rok	Osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności	Osoby które ukończyły 75 lat	Osoby niepełnosprawne w wieku powyżej 16 roku życia u których niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia
2011	428	27	160
2012	479	23	169
2013	457	23	383

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba dzieci niepełnosprawnych objętych pomocą w formie zasiłku pielęgnacyjnego

Rok	2011	2012	2013
Liczba dzieci	511	542	332

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą w formie świadczenia pielęgnacyjnego

Rok	2011	2012	2013
Liczba osób	230	277	146

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą w formie aktywizacji społecznej i zawodowej ramach projektu "Daj szansę -pomóż sobie i innym" realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach

Rok	2011	2012	2013
Liczba osób	15	15	15

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

5.6.3. Zasoby

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w skład którego wchodzi placówki:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Kartuzach,
- Ośrodek Geriatryczny w Sianowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Powiatowy Urząd Pracy Kartuzach
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Placówki służby zdrowia
- Poradnia Zdrowia Psychicznego w Kartuzach
- Zakład Opiekuńczo Lecznicy w Dzierżążnie
- Kartuskie Centrum Caritas w Kartuzach
- Organizacje pozarządowe
- Placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz placówki oświatowo–wychowawcze o charakterze integracyjnym:
  - Przedszkole z oddziałami integracyjnymi Akademia Przedszkolaka ,
  - Zespół szkół w Kiełpinie im. Partyzantów Gryfa Pomorskiego z Oddziałem Integracyjnym,
  - Gimnazjum im. Ks. Antoniego Arasmsusa w Kiełpinie z Oddziałami Integracyjnymi,
  - Zespół Placówek Specjalnych w skład którego wchodzi:
    - Szkoła Podstawowa nr 4 Specjalna,
    - Gimnazjum nr 3 Specjalne,
    - Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 3 Specjalna,
    - Grupy Wychowawcze,
    - Szkoła Podstawowa Nr 2 Specjalna zorganizowana w Oddziale Rehabilitacji Dziecięcej w Dzierżążnie,
    - Gimnazjum Specjalne zorganizowane w Oddziale Rehabilitacji Dziecięcej w Dzierżążnie,
  - Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w skład, którego wchodzi:
    - Szkoła Podstawowa nr 6 Specjalna,
    - Gimnazjum nr 4 Specjalne,
    - grupy wychowawcze,
- w roku szkolnym 2013/2014 uruchomiono klasę pierwszą gimnazjum.

5.7. Bezdomność

5.7.1. Opis problemu

Ustawa o pomocy społecznej definiuje osobę bezdomną jako osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym

zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że mimo ogólnego wzrostu poziomu dochodów i wydatków, corocznie coraz większy odsetek ludności znajduje się poniżej granic ubóstwa. Oznacza to, że zwiększa się stopień zróżnicowania dochodowego w społeczeństwie oraz że coraz więcej rodzin nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb. Brak możliwości ich zaspokojenia powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny i może powodować powstawanie innych niekorzystnych zjawisk: osłabienia więzi rodzinnych, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, a nawet przestępczości. Ubóstwo, niezaradność życiową i co za tym idzie niewydolność wychowawczo-opiekuńczą, osoby wychowujące się w takich środowiskach często dziedziczą pokoleniowo. Praca socjalna w środowisku, które długotrwale korzysta z pomocy społecznej jest bardzo trudna i wymaga często weryfikacji oddziaływań na wszystkich płaszczyznach dotyczących życia osobistego, rodzinnego, społecznego, zawodowego itp. Bezdomność jest najdotkliwszą formą wykluczenia społecznego.

O randze bezdomności pośród problemów społecznych decyduje nie tyle jej wymiar ilościowy, co jakościowy. Z problemem bezdomności skorelowane są bowiem inne negatywne zjawiska, których współwystępowanie stawia bezdomność na równi z innymi istotnymi problemami społecznymi prowadzącymi do wykluczenia. Do zjawisk tych zaliczyć należy alkoholizm, narkomanię, żebractwo, prostytutkę, przestępczość, zagrożenia zdrowotne, bezrobocie, ubóstwo, przemoc czy rozpad rodziny. Najczęstszym problemem współwystępującym przy bezdomności jest jednak alkoholizm. Większość bezdomnych z terenu miasta przebywa poza schroniskami, przy czym liczba ta wyraźnie wzrasta w okresie wiosenno-letnim. Dodatkową cechą wyróżniającą bezdomność jest napływ do miasta osób bezdomnych z terenu całej Polski w okresie letnim.

Zważywszy na sytuację społeczno - gospodarczą należy zauważyć, że skala ubóstwa i bezdomności może wzrastać, stąd konieczne są działania uprzedzające tę sytuację - oczywiście w tych przypadkach w których jest to możliwe. W sytuacjach, w których osoby już znajdują się w stanie bezdomności można poprzez właściwie skonstruowane zaplecze infrastrukturalne minimalizować skutki tej sytuacji i poprzez właściwie realizowaną pracę socjalną i poradnictwo doprowadzić do usamodzielnienia, czyli wyjścia ze stanu bezdomności.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej reprezentuje Gminę Kartuszy w Pomorskim

Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, w ramach którego współpracuje ponad 20 organizacji i instytucji zajmujących się problematyką bezdomności. Forum zrzesza zarówno podmioty sektora publicznego jak i organizacje sektora pozarządowego. Priorytetem w działalności Forum jest podnoszenie jakości i zwiększanie efektywności systemu pomocy ludziom bezdomnym na terenie województwa pomorskiego m.in. przez szkolenie kadr, monitorowanie problematyki bezdomności, edukację obywatelską, integrację i koordynację działań w obrębie problematyki bezdomności.

5.7.2. Dane liczbowe.

Skala zjawiska bezdomności na terenie gminy Kartuzy

Dane z lat	2011	2012	2013
Liczba osób skierowanych do schronisk z gminy Kartuzy	30	39	33
Liczba osób bezdomnych przebywających na terenie Gminy wg spisu przeprowadzonego dla Pomorskiego forum na rzecz wychodzenia z bezdomności	72	Brak danych	125
Koszt pobytu w schroniskach poniesiony przez gminę	68.527	102.710	115.600

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Bezdomność i zasoby mieszkaniowe.

Gmina Kartuzy na swoim terenie dysponuje mieszkaniem socjalnymi oraz komunalnymi, gdzie zarządcą jest Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach. Ponadto na terenie Kartuz znajduje się Spółdzielnia Mieszkaniowa „Kaszuby”, gdzie najemcami tych lokali są osoby prywatne. Kolejnym zasobem mieszkaniowym są osoby prywatne, które wynajmują mieszkania oraz domy.

Jedną z form pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach są dodatki mieszkaniowe - dane w latach 2011-2013 przedstawiają się następująco:

Wykaz osób/rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego w Gminie Kartuzy

Dane z lat:	2011	2012	2013
Liczba rodzin	961	1119	1167
Kwota	1.251.898	1.479.625	1.734.239

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Zasoby mieszkaniowe w Kartuzach SM „Kaszuby”.

Zasoby mieszkaniowe w latach 2011-2013 wynosiły 2041 mieszkań. Wykonano w tym czasie

6 wyroków eksmisyjnych z powodu zaległości w opłatach, zrealizowano 5.

Dane z lat:	2011	2012	2013
Ilość mieszkań z zaległym czynszem powyżej trzech miesięcy	131	145	120

Źródło: Dane z Spółdzielni Mieszkaniowej „Kaszuby” w Kartuzach

Sytuacja mieszkaniowa wg. Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach

Dane z lat	2011	2012	2013
Liczba lokali mieszkalnych w tym lokali socjalnych	451 64	474 63	461 63
Liczba wniosków o przydział mieszkania	Brak danych	91	78
Liczba przydzielonych mieszkań komunalnych w tym socjalnych	4 2	9 2	6 5
Liczba orzeczonych wyroków o eksmisję	2	2	1
Liczba zrealizowanych wyroków eksmisyjnych	0	0	1
Ilość najemców zalegających z opłatą za czynsz w okresie większym niż 3 m-ce	118	117	129

Źródło: Dane z Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach

5.7.3. Zasoby

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:

Na terenie Gminy Kartuzy funkcjonują ośrodki, gdzie mogą uzyskać schronienie osoby bezdomne, które są prowadzone przez organizacje pozarządowe. Dysponują one łącznie około 30 miejscami są to:

- Dom dla bezdomnych kobiet i kobiet z dziećmi w Kartuzach, prowadzone przez Stowarzyszenie Abstynenckie Kaszuby
- Dom dla bezdomnych mężczyzn w Kartuzach, prowadzone przez Stowarzyszenie Abstynenckie Kaszuby
- Ogrzewalnia czynna od XI-IV, prowadzona przez Stowarzyszenie Abstynenckie Kaszuby w Kartuzach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach może również zabezpieczyć miejsca noclegowe w zewnętrznych placówkach oferujących pomoc osobom bezdomnym. W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na miejsca w schroniskach (okres zimowy) elastyczność funkcjonujących placówek zapewnia możliwość objęcia tą formą wsparcia

wszystkie osoby potrzebujące.

5.8. Uzależnienia

5.8.1. Opis problemu

Uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między organizmem, a substancją chemiczną, charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub uniknięcia objawów towarzyszących brakowi tej substancji. Każde uzależnienie prowadzi do koncentracji życia wokół czynnika uzależniającego, co prowadzi do zaniedbań na różnych obszarach: w sferze emocjonalnej, duchowej, społecznej, intelektualnej i fizycznej.

Można mówić o uzależnieniu:

- fizycznym (nabyta, silna potrzeba zażywania jakiejś substancji, odczuwana jako szereg dolegliwości fizycznych; odstawienie substancji prowadzi do wystąpienia zespołu objawów nazywanych zespołem abstynencyjnym),
- uzależnieniu psychicznym (nabyta, silna potrzeba zażycia substancji uzależniającej, jednak niespełnienie jej nie powoduje fizjologicznych następstw, jak w przypadku uzależnienia fizycznego; w przypadku uzależnienia psychicznego następuje wzrost tolerancji na działanie środka, kompulsywna konsumpcja środka kosztem swojego zdrowia oraz otoczenia, osłabienie woli, samooszukiwanie się usprawiedliwiające negatywne zachowania, brak zainteresowania otoczeniem niezwiązanym ze środkiem psychoaktywnym),
- uzależnieniu społecznym (zażywanie substancji psychoaktywnych pod wpływem mody, w grupie ludzi podobnych do siebie; wiąże się z rezygnacją z ważnych dla siebie aktywności i ról społecznych).

Aby stwierdzić uzależnienie, muszą wystąpić co najmniej trzy z sześciu objawów:

- silne pragnienie przyjmowania substancji albo poczucie przymusu jej przyjmowania; osoba uzależniona musi przyjąć substancję żeby czuć się dobrze, albo nie czuć się źle,
- trudności w kontrolowaniu zachowania związanego z przyjmowaniem substancji, jego rozpoczęcia, zakończenia lub ilości; jeśli ktoś już sięgnie po narkotyk lub alkohol, to zaczyna w krótkim czasie powtarzać tę czynność – dochodzi do ciągu,
- fizjologiczne objawy stanu odstawienia – zespoły abstynencyjne; substancje uzależniające dają nie tylko objawy w trakcie ich brania, ale również w czasie ich

odstawiania; każda z nich daje trochę inne objawy abstynencyjne,

- zwiększenie tolerancji – coraz większe dawki są potrzebne do wywołania stanu przyjemności,
- zaniedbywanie alternatywnych źródeł przyjemności; osoba uzależniona traci zainteresowanie dotychczasowymi pasjami, interesuje ją tylko i wyłącznie branie narkotyków lub picie alkoholu; zamyka się w środowisku osób używających substancji uzależniających,
- przyjmowanie substancji pomimo doświadczania jej szkodliwości; mimo doświadczania różnego rodzaju szkód, osoby uzależnione nadal sięgają po substancję uzależniającą; silniejszy jest przymus niż zdrowy rozsądek.

Uzależnienie od środków psychoaktywnych należy do coraz powszechniejszych problemów. Alkoholizm i narkomania są problemami wielowymiarowymi, powodują szereg szkód społecznych, zdrowotnych, prowadzą do przedwczesnej śmierci. Zażywanie środków psychoaktywnych wywołuje wiele różnych problemów rodzinnych, społecznych, a także zdrowotnych. Problem dotyka wszystkich grup społecznych, bez względu na region, wiek, wykształcenie i status finansowy.

Biorąc pod uwagę zasięg problemów związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych, skuteczne mogą być tylko działania kompleksowe, zaplanowane na szeroką skalę, a ich realizowanie wymaga zaangażowania wielu różnych instytucji, organizacji pozarządowych oraz społeczności lokalnej.

5.8.2. Dane liczbowe

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów związanych z uzależnieniami od alkoholu bardzo ważne jest rozpoznawanie skali problemów na terenie gminy Kartuzy, wzorów zachowań związanych z uzależnieniem od alkoholu oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego wywołanych nadużywaniem alkoholu. Jednocześnie zgromadzenie danych statystycznych w zakresie uzależnienia nie daje rzeczywistego wyobrażenia o dynamice zjawiska ze względu na „wrażliwość” danych oraz fakt, że te same osoby mogą być wykazywane przez różne podmioty działające w obszarze rozwiązywania problemów alkoholowych i narkotykowych.

Skala występowania problemu alkoholizmu na terenie Gminy Kartuzy w latach 2011-2013

	2011	2012	2013
--	-------------	-------------	-------------

Ilość wniosków, które wpłynęły do GKRPA.	68	59	128
Skierowania na leczenie (zarówno stacjonarne jak i ambulatoryjne).	47	50	58
Rozmowy motywujące do leczenia.	275	247	372
Wnioski skierowane do sądu.	0	10	9
Osoby z problemem alkoholowym stosujące przemoc.	9	7	0
Ofiary przemocy w rodzinach alkoholowych	27	21	0
Wnioski do Prokuratury o podejrzenie występowania przemocy.	0	0	5

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kartuzach

Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy GOPS w Kartuzach z powodu alkoholizmu w latach 2011-2013

Rok	Liczba osób	Liczba osób w rodzinie
2011	78	237
2012	44	109
2013	72	163

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba przestępstw dokonanych pod wpływem alkoholu na terenie Gminy Kartuzy

	2011	2012	2013
Ilość skierowanych wniosków do sądu o ukaranie za kierowanie pojazdem w stanie po spożyciu alkoholu	22	26	24
Liczba wypadków drogowych z udziałem nietrzeźwych kierowców	4	4	8
Liczba dotycząca naruszenia prawa i porządku publicznego pod wpływem alkoholu	6	23	16

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach

5.8.3. Zasoby

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach
- Klub Abstynenta „Novum” w Kartuzach z Punktem Uzależnień od Środków Psychoaktywnych.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Sąd Rejonowy:
- Poradnia Zdrowia Psychicznego – Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Kaszuby” w Kartuzach:

- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współzależnienia -Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Medyczne „Kaszuby” w Kartuzach.
- Komenda Powiatowa Policji.
- Straż Miejska.

5.9. Przemoc w rodzinie

5.9.1 Opis problemu

Według definicji zawartej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to: „jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zachęcanie naruszające prawa lub dobra osobiste najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Przemoc domowa jest najgorszym rodzajem przemocy, z jakim może się spotkać człowiek, gdyż jej sprawcą jest osoba najbliższa – członek rodziny.

Przemoc w rodzinie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych, który dotyka wszystkie grupy społeczne, niezależnie od poziomu wykształcenia i sytuacji materialnej.

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Kartuzy, na podstawie analizy danych problemu przemocy w rodzinie dotyczącej mieszkańców dostrzega eskalację tego zjawiska szczególnie w latach 2011-2013 r., o czym świadczy liczba Niebieskich Kart zakładanych przez służby do tego uprawnione. W latach 2011 – 2013 poziom diagnozowanych przypadków przemocy w rodzinie był w miarę stabilny. Trudno jednak w pełni wymiernie porównać przypadki, ze względu na różnorodność dokumentowania pracy przez poszczególne służby, ale zauważyć można tendencje zwiększające w interwencjach kryzysowych i interwencjach w procedurze „Niebieskiej Karty”. Zauważalny jest wzrost realizowanych programów i działań terapeutycznych. Jest to tendencja prawidłowa, ponieważ proces wychodzenia z trudnej sytuacji osób, które doznały przemocy ze strony najbliższych jest często dość długi i wskazana jest długofalowa pomoc terapeutyczna, wsparcie psychologiczne i wdrażanie różnych programów.

Współczesną plagą życia społecznego staje się przemoc zwyczajna, codzienna. Spotykamy się z nią na każdym kroku w postaci obelgi, użycia siły lub groźby

jej zastosowania, samowolnego zaboru cudzego mienia, indywidualnego dochodzenia swoich praw, wandalizmu czy zastraszania. Zachowania takie kwalifikowane są jako przestępstwa, gdyż określone zachowanie pozostaje w sprzeczności z normami prawnymi. Zapewnienie poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej jest jednym z podstawowych mierników ocenianych działań podejmowanych przez Policję. Szereg podejmowanych działań musi być oparty o współpracę wszystkich instytucji, organizacji i podmiotów uczestniczących i odpowiedzialnych za zapewnienie bezpieczeństwa, a w szczególności samorządów terytorialnych, społeczności lokalnych, organizacji pozarządowych i wymiaru sprawiedliwości.

Z danych statystycznych widać wyraźnie, że problem agresji i przemocy dotyka również uczniów w placówkach oświatowych. Wprawdzie badania pokazały, że w szkołach wiejskich dominuje agresja werbalna, to jednak trzeba pamiętać, że jej skutki są równie dotkliwe, jak skutki przemocy fizycznej i zaburzają właściwy proces socjalizacji uczniów. To pokazuje, że szkoła może być źródłem strachu i negatywnych doświadczeń społecznych dla dużej grupy uczniów. W celu zdiagnozowania skali zjawiska przemocy w szkołach do 24 ośrodków szkolnych wysłano zapytanie o ilość stwierdzonych aktów przemocy wśród uczniów. Z informacji uzyskanych od szkół z terenu Gminy Kartuzy wynika, że w latach 2011 - 2013 stwierdzono 69 aktów przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej, oraz incydentalne przypadki dokuczania wśród dzieci.

5.9.2. Dane liczbowe

Realizacja zadań Gminy z zakresu Ustawy o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie

Dane za rok:	2012	2013
Ilość założonych Niebieskich kart w tym przez policję	63 brak danych	64 51
Liczba osób którym udzielono pomocy w tym dzieci w tym osoby pow. 60 lat	63 1 1	brak danych brak danych brak danych
Konsultacje psychologiczne	brak danych	31
Konsultacje z prawnikiem	brak danych	11
Konsultacje z psychiatrą	brak danych	2
Udział w terapii uzależnień	brak danych	3
Udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	brak danych	9
Ilość zamkniętych Niebieskich Kart	10	18
Ilość spraw przekazanych do Prokuratora	brak danych	7

Ilość grup Roboczych	17	17
----------------------	----	----

Źródło : Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Łączna ilość interwencji domowych przeprowadzonych przez policję w Gminie Kartuzy

	2011	2012	2013
Łączna ilość interwencji	378	240	Brak danych
Ilość interwencji domowych	48	54	Brak danych
Wydane akty oskarżenia z tytułu przemocy	8	9	5

Źródło : Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach

Stwierdzone akty przemocy w szkołach gminy Kartuzy

Dane za rok	2011	2012	2013
Przemoc fizyczna	7	10	12
Przemoc psychiczna	9	13	18

Źródło : Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach na podstawie danych nadesłanych przez szkoły z terenu gminy Kartuzy

5.9.3. Zasoby

- Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
W jego skład wchodzi przedstawiciele: Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratury Rejonowej, Komendy Powiatowej Policji,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Komenda Powiatowa Policji
- Sąd Rejonowy;
- (Kuratorzy Wydziału Karnego oraz Kuratorzy Wydziału Rodzinnego i Nieletnich)
- Pedagodzy szkolni i kadra pedagogiczna placówek oświatowych;
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

5.10. Problemy opiekuńczo – wychowawcze

5.10.1. Opis problemu

Ustawa o pomocy społecznej definiuje rodzinę jako rodzina osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Rodzina jest podstawowym środowiskiem życia i wychowania młodego pokolenia. To dzięki rodzinie młody człowiek wkracza w dorosłe życie, a wartości wyniesione z domu są dla niego punktem odniesienia w dorosłym życiu. Pomaga ona odnaleźć się człowiekowi w świecie społecznym, pomaga mu ukształtować własną osobowość. Rodzina jest określana jako najmniejsza „a zarazem podstawowa komórka społeczna. Wiemy, że aby organizm był zdrowy, muszą się prawidłowo rozwijać wszystkie jego elementy. Zdrowie społeczeństwa jako całości też jest zależne od tego, czy poszczególne komórki – czyli rodziny – rozwijają się prawidłowo, czy spełniają swoje funkcje tj. funkcja prokreacyjna, funkcja seksualna, funkcja ekonomiczna w której skład wchodzi podfunkcje: produkcyjna, zarobkowa, gospodarcza i usługowo-konsumpcyjna; funkcja opiekuńczo-zabezpieczająca, funkcja socjalizacyjna, funkcja stratyfikacyjna, funkcja rekreacyjna, funkcja kulturotwórcza, funkcja profilaktyczna.

„Rodzina współczesna znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne, wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają jej warunki życia (postęp techniczny, osiągnięcia medycyny), inne zaś powodują dezintegrację i dezorganizację; naruszają podstawowe normy rodzinne regulujące funkcjonowanie rodziny i jej członków, w samej rodzinie i poza nią" (Z. Tyszka „Rodzina współczesna – jej geneza i kierunki przemian”).

Obecne czasy charakteryzuje konsumpcyjny styl życia, pogoń za pieniądzem, ciągły brak czasu, negacja i skłonność do przemocy. Wszystkie te zjawiska w funkcjonowaniu rodziny, mogą stanowić ogromne zagrożenie dla procesu wychowania dzieci i młodzieży.

Do najczęstszych zagrożeń współczesnej rodziny można zaliczyć:

- dezintegrację wewnątrzrodzinną; w miejsce zharmonizowanych, wielostronnych rodzinnych oddziaływań, pojawiają się zróżnicowane kierunki oddziaływań poszczególnych członków rodziny,
- obniżenie więzi emocjonalnych między członkami rodziny, nieumiejętność okazywania uczuć najbliższym osobom,
- widoczna problematyka wychowawcza rodziny - brak wzorca życia rodzinnego, malejący autorytet rodziców, nienadążanie rodziny za przemianami politycznymi i społeczno –

gospodarczymi,

- wiedza i doświadczenie pedagogiczne rodziców jest na niskim poziomie, co powoduje powstawanie trudności wychowawczych i brak celów i metod wychowawczych, słabą znajomością potrzeb i zainteresowań dziecka,
- pogorszenie sytuacji finansowej i związanych z tym warunków życia niekorzystnie odbija się na realizacji podstawowej funkcji materialno – ekonomicznej w rodzinie,
- malejąca liczba sformalizowanych małżeństw na rzecz wzrostu liczby związków kohabitacyjnych,
- przeciążenie rodziców pracą zawodową przez dodatkowe prace zarobkowe związane z pogarszającą się sytuacją materialną rodzin,
- nietrwałość współczesnej rodziny objawiająca się rosnącą liczbą rozwodów,
- pojawianie się coraz większej liczby rodzin niepełnych oraz ze specyficznymi problemami wychowawczymi i emocjonalnymi;
- wzrastająca liczba rodzin niewydolnych wychowawczo, wpływających negatywnie na kształtowanie osobowości dziecka,
- znaczne ograniczenie diety,
- większy wpływ mediów (telewizja, komputer, Internet) ogranicza bezpośrednie kontakty rodzinne, odrywa od rzeczywistego życia, pokazuje negatywne wzorce do naśladowania; rodzi obojętność, przemoc, przekłamywanie treści, wolność bez odpowiedzialności,
- wyjazdy jednego lub obojga rodziców za granicę z powodów ekonomicznych,
- nadużywanie alkoholu przez rodziców zaburza emocjonalny rozwój dziecka
- konflikty pokoleniowe między dziećmi a rodzicami mają źródło w różnych systemach wartości i różnych wzorach kulturowych oraz skłonności młodych ludzi do buntu

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest często wynikiem ubóstwa, bezrobocia, braku wsparcia ze strony innych osób (drugi rodzic, dziadkowie) w wychowaniu dziecka, trudności w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad dzieckiem, zwłaszcza w okresie ferii, wakacji. Bezradność wynika także również często z choroby rodziców, zarówno psychicznej, jak i fizycznej – ograniczającej możliwości właściwej opieki i wychowania dziecka, uzależnień rodziców, niedojrzałości związanej z wczesnym macierzyństwem, zwłaszcza w przypadku osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze, które nie wyniosły właściwych wzorców życia rodzinnego.

Mając świadomość, że nic nie jest w stanie zastąpić wychowania we własnej rodzinie należy położyć szczególny nacisk na wsparcie rodzin w środowisku lokalnym i przez to zapobieganie negatywnym skutkom dysfunkcyjności rodzin.

Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym. Efekty pracy z rodzinami w przeważającym stopniu zależą od aktywności rodzin, otwarcia na otrzymywane wsparcie, chęci wprowadzenia w swoim życiu zmian. Objęcie rodziny wsparciem asystenta nie zawsze gwarantuje przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

5.10.2. Dane liczbowe

Poniższa tabela pokazuje dane statystyczne Urzędu Miejskiego w Kartuzach przedstawiającą ogólną liczbę gospodarstw w gminie Kartuzy oraz liczbę rodzin z dziećmi z w latach 2011-2013.

Zestawienie ilości gospodarstw ogółem i ilości rodzin z dziećmi do 17 lat w Gminie Kartuzy				
ROK		2011	2012	2013
Ogółem	liczba gospodarstw	8132	8172	8245
	liczba gospodarstw z dziećmi do lat 17	3792	3815	3784
Rodziny z 1 i 2 dzieci		2941	2990	2974
Rodziny wielodzietne (z 3 i więcej dzieci)		851	825	810

Źródło: Urząd Miejski w Kartuzach

Sytuację rodzin objętych pomocą społeczną z gminy Kartuzy obrazują przedstawione poniżej dane statystyczne Rodziny w trudnej sytuacji finansowej objęte są pomocą finansową, rzeczową oraz w postaci pracy socjalnej ze strony Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach.

Strukturę rodzin z dziećmi, objętych wsparciem GOPS w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela.

Rodziny z dziećmi objęte pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej				
Rok		2011	2012	2013
	liczba rodzin	1.210	1.275	1.310

Ogółem	liczba osób w rodzinach	3.568	3.824	3.931
Ogółem rodziny z dziećmi		714	788	623
Rodziny z 1 dzieckiem		184	191	173
Rodziny z 2 dzieci		226	271	162
Rodziny z 3 dzieci		169	187	165
Rodziny z 4 dzieci		88	92	79
Rodziny z 5 dzieci		22	20	22
Rodziny z 6 i więcej dzieci		25	27	22
Razem rodziny wielodzietne		304	326	288

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Podsumowując powyższe dane statystyczne widzimy iż ogólnie z liczby gospodarstw w Gminie Kartuzy niewielki odsetek korzysta z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ponieważ w roku 2011 było to 14,87% z ogółu gospodarstw, w roku 2012 15,60% , a w roku 2013 15,88%. Dane dotyczące ilości rodzin/gospodarstw z dziećmi nie obrazują dokładnego porównania statystycznego gdyż dane z Urzędu Miejskiego zawierają liczbę gospodarstw z dziećmi do 17 roku życia, a dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nie określają wieku dziecka w rodzinie. Zatem nie daje nam to dokładnego porównania statystycznego. Dane te pokazują iż spośród rodzin wielodzietnych z terenu gminy Kartuzy znaczna część korzysta z pomocy społecznej.

Na koniec roku 2014 wydano 318 Kart wielodzietnej rodziny co stanowi 37,36% z ogółu rodzin wielodzietnych w Gminie Kartuzy.

Duży odsetek rodzin z dziećmi korzystających z wsparcia Ośrodka to rodziny niepełne. Osobom samotnym trudniej jest także zapewnić opiekę dzieciom, co powoduje, że ich możliwości na rynku pracy są znacznie ograniczone.

Strukturę rodzin osób samotnie wychowujących dzieci przedstawia poniższa tabela.

Rodziny niepełne z dziećmi objęte pomocą GOPS				
ROK		2011	2012	2013
Ogółem	(liczba rodzin)	88	106	110
	liczba osób w rodzinach	281	327	325
Rodziny z 1 dzieckiem		31	30	46

Rodziny z 2 dzieci	27	41	36
Rodziny z 3 dzieci	18	20	17
Rodziny z 4 i więcej dzieci	12	15	11

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Rodziny z dziećmi, jako podstawową formę pomocy otrzymują świadczenia w formie gorącego posiłku, które jest realizowane w formie opłacania obiadów dla dzieci w szkołach i przedszkolach. Dane wskazują, iż z tej formy wsparcia skorzystało w roku 2011 86,83% rodzin dziećmi objętych pomocą, roku 2012 tylko 74,61%, natomiast najwięcej w roku 2013 skorzystało bo 99,83%.

Sytuację przedstawia poniższa tabela.

Liczba dzieci i rodzin którym udzielono pomocy w formie posiłku w stosunku do ogólnej liczby rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej			
Rok	2011	2012	2013
Liczba dzieci	1.136	1.173	1.167
Liczba rodzin	620	588	622
Liczba rodzin z dziećmi korzystających ogółem z pomocy społecznej	714	788	623

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Kolejnym problemem dotykającym rodziny jest bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych który stanowi jedną z podstawowych przesłanek do udzielania rodzinom wsparcia przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach. Zjawisko to ma tendencję wzrastającą, szczególnie w rodzinach niepełnych zaburzając prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Problematykę przedstawia poniższa tabela.

Przesłanki udzielenia pomocy				
Rok		2011	2012	2013
ubóstwo	liczba rodzin	1.159	1.233	1.268
	liczba osób w rodzinach	3.496	3.768	3.772
Sieroctwo		1	1	2
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego		208	226	224

W tym w rodzinach niepełnych	91	106	110
W tym w rodzinach wielodzietnych	113	112	107

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

W sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego zdrowia, bezpieczeństwa czy życia, koniecznym jest odseparowanie go od dotychczasowego środowiska przez umieszczenie w pieczy zastępczej. Często jest to konsekwencja nieporadności życiowej, problemów opiekuńczo wychowawczych ale i innych. Zabezpieczenie przez umieszczenie w pieczy zastępczej jest pojęciem dwójako rozumianym ponieważ może być piecza zastępcza instytucjonalna i rodzinna. Formą rodzinną jest umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych natomiast formą instytucjonalną jest umieszczenie w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Takie rozwiązania nakazują zarówno przepisy Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego, jak i Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. To te akty prawne upoważniają do podejmowania działań zabezpieczających wobec dziecka poprzez zapewnienie mu prawidłowych warunków życia i rozwoju w pieczy zastępczej do czasu powrotu pod opiekę rodziców, znalezienia rodziny adopcyjnej lub usamodzielnienie dziecka.

Ilość umieszczonych i przebywających w rodzinach zastępczych dzieci obrazuje poniższa tabela.

Liczba dzieci umieszczonych i przebywających w rodzinach zastępczych z terenu gminy Kartuzy			
Rok	2011	2012	2013
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej	1	3	5
Liczba dzieci przebywających w rodzinie zastępczej	9	12	17

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

W związku z potrzebą zabezpieczania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie gminy Kartuzy funkcjonują rodziny zastępcze których wykaz liczbowy z podziałem na rodzaje obrazuje poniższa tabela.

Liczba rodzin zastępczych z podziałem na rodzaje z terenu gminy Kartuzy			
Rok	2011	2012	2013

Liczba rodzin zastępczych zawodowych	2	2	2
Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	6	9	9
Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych	13	17	16
RAZEM	21	28	27

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Kolejną formą zabezpieczenia jest umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej instytucjonalnej których dane liczbowe obrazuje poniższa tabela.

Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo wychowawczych pochodzących z gminy Kartuzy			
Rok	2011	2012	2013
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	1	4	9
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych	13	17	26

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Ogólna liczba dzieci umieszczonych i przebywających w pieczy zastępczej z gminy Kartuzy			
ROK	2011	2012	2013
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo wychowawczych pochodzących z gminy Kartuzy	22	29	43
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2	7	14

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Zabezpieczenie dziecka przez umieszczenie w pieczy zastępczej przez formę instytucjonalną i rodzinną obrazują przedstawione powyższe jednostkowe dane, które wskazują iż większość dzieci z tendencją wzrostową zabezpieczanych jest przez umieszczenie w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Jednocześnie zsumowane dane wskazują na stały wzrost odbierania dzieci z rodzin biologicznych. Potwierdzeniem powyższych danych jest przedstawiająca się również wzrostowo liczba rodzin z których

odebrano dzieci.

Głównym powodem odbierania dzieci są problemy opiekuńczo-wychowawcze. Problematykę przedstawia poniższa tabela.

Liczba rodzin z których odebrano dzieci pochodzących z terenu gminy Kartuzy			
Rok	2011	2012	2013
Liczba rodzin którym odebrano dzieci	1	7	9
Ogólna liczba rodzin z których były odebrane dzieci	12	19	28

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

Po utracie dziecka z rodziny biologicznej bardzo trudno rodzicom odzyskać pełnię władzy rodzicielskiej i powrót dziecka pod opiekę rodziców. Praca z rodzinami jest procesem złożonym i długotrwałym efekty zależą w znacznym stopniu od chęci zmiany i gotowości przyjęcia wsparcia od instytucji. Prowadzenie takich danych statystycznych w gminie Kartuzy rozpoczęto od roku 2013r. co przedstawia poniższa tabela.

Rok	Łączna liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	Łączna liczba dzieci usamodzielnionych
2013	2	10

Źródło: dane Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach

5.10.3. Zasoby

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Na terenie gminy Kartuzy funkcjonują trzy żłobki

- Hop Siup Kartuzy dysponuje 15 miejscami a jest tam 15 dzieci
- Hop Siup Kartuzy dysponuje 15 miejscami a jest tam 11 dzieci

- Guccio Kiełpino dysponuje 15 miejscami a jest tam 12 dzieci

Na terenie gminy funkcjonuje

- 13 Szkół Podstawowych (12 publicznych i 1 niepubliczna)
- 5 Gimnazjum
- 19 Przedszkoli (8 publicznych i 11 niepublicznych)
- Sąd Rejonowy:
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- 2 placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Dom św. Wincentego Kartuzy
- Najo Checz Kartuzy
- 3 świetlice socjoterapeutyczne
- świetlica socjoterapeutyczna Prokowo
- świetlica socjoterapeutyczna Mirachowo
- świetlica socjoterapeutyczna Kartuzy
- Biblioteka Publiczna, Biblioteka Pedagogiczna, Biblioteka Publiczna Miejska i Powiatowa dla Dorosłych i Dzieci
- Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kartuzach
- Kaszubskie Centrum Kultury w Kartuzach
- Stowarzyszenie Abstynenckie Kaszuby prowadzi „Dom dla kobiet i kobiet z dziećmi” znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
- Placówki służby zdrowia, których na terenie gminy funkcjonuje 7
- 10. Parafi Rzymskokatolickich
- Stowarzyszenie Kaszubskich Inicjatyw Lokalnych im. Św. Józefa „Rodzena” Grzybno,
- Kartuskie Centrum Kultury w Kartuzach

5.11 . Funkcjonowanie osób starszych

Starzenie się społeczeństwa ma decydujący wpływ na poziom życia ludzi starszych i ich postrzeganie poprzez inne grupy społeczne. Prognozy demograficzne pokazują, że w kolejnych latach procent osób w starszym wieku w całej populacji będzie systematycznie wzrastał. Według przewidywań GUS liczba osób w wieku emerytalnym wzrośnie co najmniej 9,6 mln w roku 2035, co stanowić będzie 26,7 % całej populacji kraju.

Poniższa tabela przedstawia prognozę ludności Polski w wieku poprodukcyjnym według płci, do 2035 roku.

Prognoza ludności polski w wieku poprodukcyjnym

Wyszczególnienie	Ogółem	Mężczyźni 65 lat i więcej	Kobiety 60 lat i więcej
Rok 2015	7380,3	2295	5085,3
Rok 2020	8367,9	2762,7	5605,2
Rok 2025	8996,7	3170,6	5826,1
Rok 2030	9289,1	3333,8	5955,3
Rok 2035	9621,7	3419,8	6201,9

Źródło: opracowania GUS

Z prognoz GUS wynika, że najwyższy wzrost liczby osób starszych w Polsce przypadać będzie na lata 2015-2020, gdzie szacuje się wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym o ponad 987 tysięcy, czyli 13,4 %. W skali całego społeczeństwa, w roku 2015 stanowić będą 19,4 % a w roku 2020 już ponad 22%.

Na zjawisko starzenia się ludności wpływa min. poziom zamożności społeczeństwa, aktywność zawodowa, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczną państwa.

Celem polityki społecznej w odniesieniu do ludzi starszych są działania, które kompleksowo będą wpływały na poprawę życia seniorów, co może być dokonywane poprzez stwarzanie warunków zaspokajania potrzeb ludzi starszych oraz kształtowania odpowiednich relacji międzypokoleniowych.

Z wywiadów prowadzonych wśród pracowników socjalnych wynika, że do najważniejszych problemów społecznych ludzi w podeszłym wieku można zaliczyć samotność, przewlekłe choroby i niepełnosprawność. Zmiany związane z wiekiem prowadzą do ograniczenia samodzielności, utraty poczucia bezpieczeństwa i wynikającej z niej niemożności podejmowania samodzielnych decyzji. Zawęża się własny horyzont patrzenia na świat, zmniejsza się sprawność intelektualna. Osoby starsze mają utrudniony dostęp do rehabilitacji i opieki zdrowotnej problemy materialne oraz brak możliwości zagospodarowania wolnego czasu.

Choć dłuższe życie jest z pewnością pozytywnym zjawiskiem, świadczącym o postępie medycyny, wiąże się z nim zwiększone ryzyko wystąpienia schorzeń fizycznych i psychicznych oraz zaburzeń sensorycznych.

Jedną z podstawowych form opieki nad osobami starszymi jest świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi świadczone w miejscu zamieszkania, oprócz czynności pielęgnacyjno-opiekuńczych obejmują również czynności polegające na zaspokojeniu codziennych czynności życiowych tj.; zakupy, przygotowanie posiłku, palenie w piecu, sprzątanie. Ogromną trudnością dla wielu osób starszych jest obniżająca się samodzielność, oraz narastająca zależność od innych. W związku z tym, coraz częściej pojawia się zapotrzebowanie na pomoc i wsparcie, oraz konieczność wypracowania innych mechanizmów adaptacyjnych. Jako pozytywną cechę tego okresu wskazujemy wzrost zdolności rozumienia problemów i potrzeb innych ludzi, przekonań i wartości, zdolność kontroli własnych zachowań. Tak więc ten okres życia można przeżyć zgodnie z własnymi potrzebami w samotności lub w towarzystwie grupy rówieśniczej.

5.11.2 Dane liczbowe

Liczba mieszkańców Gminy Kartuzy po 60 roku życia w stosunku do ilości osób po 60 roku życia objętych pomocą GOPS w Kartuzach:.

Gmina Kartuzy		GOPS Kartuzy	
Wyszczególnienie	Liczba osób	wyszczególnienie	Liczba osób
Rok 2011	4194	Rok 2011	330
Rok 2012	4327	Rok 2012	358
Rok 2013	4454	Rok 2013	339

Źródło, dane Urząd Miejski w Kartuzach, dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Porównując liczbę osób po 60. r. z zamieszkującą Gminę Kartuzy a liczbę osób objętych pomocą i wsparciem przez Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2011-2013 jest to 7,92% całej społeczności osób starszych.

Liczba kobiet i mężczyzn po 60 roku życia na terenie Gminy Kartuzy

Rok	Miasto	Wieś
2011	2439	1755
2012	2546	1781

2013	2612	1842
------	------	------

Źródło : Urząd Miejski w Kartuzach

**Liczba kobiet i mężczyzn po 60 roku życia na terenie Gminy Kartuzy
z podziałem na miasto i wieś.**

Rok	Kobiety	Mężczyźni
2011	2868	1326
2012	2963	1364
2013	3049	1405

Źródło: dane Urząd Miejski w Kartuzach

**Liczba osób po 60 roku życia z gminy Kartuzy przebywające w domach pomocy
społecznej i ośrodka geriatrycznym w Sianowie**

Wyszczególnienie	Liczba osób DPS	Liczba osób OG
Rok 2011	9	23
Rok 2012	14	23
Rok 2013	13	22

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

**Liczba osób po 60 roku życia z gminy Kartuzy objętych usługami opiekuńczymi
i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi**

Wyszczególnienie	Liczba osób
Rok 2011	31
Rok 2012	60
Rok 2013	58

Źródło: Opracowanie własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kartuzach

Liczba osób po 60 roku życia objętych opieką w kartuskim hospicjum domowym

Wyszczególnienie	Liczba osób
Rok 2011	57
Rok 2012	73

Rok 2013	78
----------	----

Źródło: dane z NZOZ Kartuskie Hospicjum Domowe

Liczba osób po 60 roku życia uczestniczących w zajęciach Uniwersytetu III Wieku

Wyszczególnienie	Liczba osób
Rok 2011	72
Rok 2012	100
Rok 2013	115

Źródło: dane Uniwersytet III Wieku w Kartuzach

Liczba udzielonych porad administracyjno-prawnych członkom po 60 roku życia w Związku Emerytów i Inwalidów w Kartuzach

Wyszczególnienie	Liczba osób
Rok 2011	67
Rok 2012	85
Rok 2013	79

Źródło: dane uzyskane z Zarządu Oddziału Rejonowego Związku Emerytów i Inwalidów w Kartuzach

5.11.3 Zasoby

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w skład którego wchodzi placówki:
  - Środowiskowy Dom Samopomocy w Kartuzach,
  - Ośrodek Geriatryczny w Sianowie,
- Hospicjum domowe prowadzone przez Kartuskie Centrum Caritas
- Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów-oddział w Kartuzach
- Akademia Umiejętności Uniwersytet III Wieku -zajęcia odpłatne
- Stowarzyszenie „Razem Jesteśmy” i Stowarzyszenie „Karta”

5.12. Analiza SWOT

W styczniu i lutym 2014 roku, w ramach prac nad projektem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kartuzy na lata 2014 – 2020, przeprowadzono warsztaty z wykorzystaniem analizy SWOT, w trakcie których przeanalizowano następujące obszary problemowe: bezrobocie, bezdomność, uzależnienia, przemoc, niepełnosprawność, funkcjonowanie osób starszych, rodzina, ochrona macierzyństwa i wielodzietności, problemy opiekuńczo – wychowawcze.

W warsztatach wzięli udział wybrani pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele Urzędu Miejskiego, Starostwa Powiatowego, Powiatowego Urzędu Pracy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Komendy Powiatowej Policji, Straży Miejskiej, Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, Uniwersytetu III wieku, Kartuskiego Centrum Caritas, Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gdańsku, spółdzielni socjalnych „Kaszubska Tęcza” i „Pozytywka”, Warsztatów Terapii Zajęciowej w Stężycy i Garczu, Centrum Integracji Społecznej w Garczu i Ostrzycach, Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej a także przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

5.12.1. Obszar analizy: bezrobocie

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - aktywność Powiatowego Urzędu Pracy - działalność OWES - współpraca instytucji zajmujących się problemem bezrobocia - działalność istniejących spółdzielni socjalnych - działalność Ochotniczego Hufca Pracy - liczne formy wsparcia z Funduszu Pracy - zwiększająca się liczba ofert pracy dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy - szeroki wachlarz pomocy przy zakładaniu działalności gospodarczej (inkubator przedsiębiorczości, pożyczki, dotacje) - pozytywny klimat do rozwoju ekonomii społecznej (zainteresowanie samorządu) - bliskość Centrów Integracji Społecznej w Garczu i Ostrzycach - bliskość trójmiasta - duża ilość podmiotów gospodarczych - rozwijające się pośrednictwo pracy (PUP, OHP)	<ul style="list-style-type: none"> - brak Centrum Integracji Społecznej lub Klubu Integracji Społecznej w Gminie Kartuzy - niewystarczająca współpraca instytucji z przedsiębiorcami - roszczeniowość osób bezrobotnych - fikcyjne bezrobocie - niedostateczna wiedza samorządowców na temat ekonomii społecznej - zbyt mało miejsc pracy - wysokie koszty żłobków - niewystarczające kwalifikacje osób poszukujących pracy w stosunku do szybko zmieniającego się rynku pracy - rosnący odsetek gospodarstw domowych uzyskujących wsparcie z pomocy społecznej z uwagi na brak zatrudnienia

<ul style="list-style-type: none"> - bieżąca dostępność do informacji o aktualnych działaniach instytucji pomocowych - aktywność PUP, GOPS oraz CIS w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych - wyspecjalizowana kadra pracowników instytucji pomocowych 	
Zagrożenia	Szanse
<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca oferta działań aktywizujących dla osób długotrwale bezrobotnych - wzrost bezrobocia - obawa przed podejmowaniem ryzyka przez osoby bezrobotne (działalność gospodarcza, spółdzielnie socjalne) - wyuczona bezradność (dziedziczenie bezrobocia) - brak motywacji do zmiany postaw społecznych - zbyt wysokie oczekiwania ludzi młodych wchodzących na rynek pracy - występowanie szarej strefy - nie wystarczające kwalifikacje osób poszukujących pracy w stosunku do szybko zmieniającego się rynku pracy - brak ciągłości w finansowaniu /pozyskiwaniu/ środków europejskich na działania aktywizujące - zagrożenie powstawania zjawisk patologicznych - spadek koniunktury gospodarczej - często występująca bierność w podejmowaniu działań w poszukiwaniu pracy - niewystarczająca elastyczność oferty przedszkoli i żłobków 	<ul style="list-style-type: none"> - działalność Inkubatora Przedsiębiorczości - sprzyjająca władza samorządowa - potencjał dla rozwoju przedsiębiorczości - rozwój ekonomii społecznej - zwiększenie współpracy instytucji lokalnych i organizacji - środki rządowe i samorządowe na aktywizację osób bezrobotnych - chęć współpracy między instytucjami - wioski tematyczne - kontynuacja działalności OWES - zmniejszenie stopy bezrobocia w Gminie Kartuzy

5.12.2. Obszar analizy: niepełnosprawność

Mocne strony	Słabe strony
---------------------	---------------------

<ul style="list-style-type: none"> - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w tym Powiatowy Zespół ds. orzekania o stopniu niepełnosprawności - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Środowiskowy Dom Samopomocy w Kartuzach, - Państwowy Związek Niewidomych, - współpraca instytucji - PCPR, GOPS, WTZ, CIS, - istniejące organizacje pozarządowe, - zorganizowany ustawowy system pomocy osobom niepełnosprawnym, - potencjał NGO w zakresie aktywizacji osób niepełnosprawnych, - oferty aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych, - możliwość dofinansowania nauki osób niepełnosprawnych (środki: PFRON, PUP), - środki transportu dla osób niepełnosprawnych (zasoby samorządu, organizacje pozarządowe,), - większa świadomość społeczeństwa dotycząca osób niepełnosprawnych, - istniejący Oddział Rehabilitacji i Zakład Opiekuńczo Leczniczy w Dzierżążnie, - władze samorządowe otwarte na rozwiązywanie problemów osób niepełnosprawnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środka transportu publicznego -miejskiego, - brak zintegrowanego systemu informacji, o leczeniu, rehabilitacji itp., - bariery architektoniczne, - trudny dostęp do punktu rehabilitacyjnego z uwagi na lokalizację, - niewystarczająca ilość miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych, - zbyt mała aktywność organizacji pozarządowych, - długotrwały proces orzekania o niepełnosprawności, - brak windy w Urzędzie Miejskim i Ośrodku Geriatrycznym, - brak informacji o ofertach skierowanych do osób niepełnosprawnych,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - likwidacja barier architektonicznych, - realizacja programów celowych (PFRON), - wzbogacenie oferty rehabilitacyjnej dla osób niepełnosprawnych, - środki Unii Europejskiej na działania inwestycyjne, - budowanie zaufania pomiędzy osobami niepełnosprawnymi a instytucjami lub organizacjami, - uaktywnianie osób niepełnosprawnych, - pomoc przy tworzeniu miejsc pracy ze szczególnym uwzględnieniem ekonomii społecznej, - większa wiedza osób niepełnosprawnych - większy dostęp do edukacji, - zwiększenie liczby stanowisk pracy dostosowanych do osób niepełnosprawnych, - zwiększenie dostępu do informacji, - współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające środki finansowe (potrzeby socjalne, punkty opiekuńcze, usługi opiekuńcze), - stereotypowe postrzeganie osób niepełnosprawnych, - wykluczenie osób niepełnosprawnych, - mała świadomość pracodawców dotycząca wiedzy na temat korzyści zatrudniania osób niepełnosprawnych, - niewystarczający dostęp do usług rehabilitacyjnych,

5.12.3. Obszar analizy: bezdomność.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - działalność organizacji pozarządowych - współpraca kluczowych instytucji w zakresie działania na rzecz osób bezdomnych - dobrze wyszkolona kadra służb społecznych - zasoby kadrowe oraz finansowe - doświadczenie zawodowe osób pracujących na rzecz osób bezdomnych - Zespół zadaniowy ds. Osób bezdomnych w ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej - mobilność i dyspozycyjność instytucji zajmujących się problematyką uzależnień wśród osób bezdomnych - dobra identyfikacja problemu dzięki zintegrowaniu instytucji - możliwość zapewnienia schronienia dla osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób bezdomnych przebywająca na terenie gminy - grupa osób bezdomnych konsekwentnie odmawiająca przyjęcia pomocy (także brak instrumentów, które pozwalałyby obligować osoby bezdomne do udziału w programach pomocowych) - brak mieszkań chronionych, lokali tymczasowych dla osób wychodzących z bezdomności - zbyt mała ilość mieszkań socjalnych - brak grup samopomocowych wśród osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych - brak pomieszczeń „kwarantanny” dla zaniedbanych higienicznie, bezdomnych kobiet i mężczyzn - zbyt mała ilość programów wspierających - zbyt mała ilość specjalistów - brak centrum usług socjalnych - słaba realizacja programów profilaktycznych - słaby przepływ informacji pomiędzy instytucjami - brak programu wychodzenia z bezdomności - brak programów aktywizacji zawodowej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie lokalnych koalicji podmiotów i organizacji na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności - skuteczne i konsekwentne wdrażanie programów specjalnych adresowanych do osób zagrożonych bezdomnością oraz osób bezdomnych - rozwój nieformalnych grup społecznych i wolontariatu - stałe podwyższanie profesjonalizmu kadr jednostek i organizacji działających na rzecz osób bezdomnych - dostrzeżenie złożoności problemu bezdomności - narzędzia do pracy z osobami bezdomnymi oraz zagrożonymi bezdomnością: Indywidualny Program Wychodzenia z Bezdomności, kontrakt socjalny - zwiększenie ilości mieszkań socjalnych i komunalnych oraz stworzenie lokali tymczasowych 	<ul style="list-style-type: none"> - negatywne nastawienie dużej części społeczeństwa do osób bezdomnych - mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień - osłabienie więzi rodzinnych, brak odpowiedzialności za członków rodziny - brak środków finansowych na rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz tymczasowego - roszczeniowa postawa osób długotrwale bezdomnych - uzależnienie osób bezdomnych od pomocy społecznej - uzależnienie osób bezdomnych od alkoholu i środków psychoaktywnych

<ul style="list-style-type: none"> - mieszkania prywatne - wola władz samorządowych do rozwiązywania problemu bezdomności - wprowadzenie zmian dotyczących przyznawania mieszkań socjalnych i komunalnych - programy aktywizujące zawodowo w tym prace interwencyjne 	
--	--

5.12.4. Obszar analizy: uzależnienia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - dostępność terapii uzależnień na terenie gminy Kartuzy. - oferta dla rodziców, angażowanie rodziców w kierunku profilaktyki - dogodnie możliwości wykorzystania wywiadówek (w szczególności dla rodziców dzieci klas I-III) w celu inicjowania nowoczesnych i atrakcyjnych form promocji zdrowego trybu życia (pod warunkiem odejścia od tradycyjnych sztamkowych prelekcji) - szkoły posiadają programy profilaktyki - elastyczny system finansowania różnych form i metod działania w zakresie profilaktyki uzależnień - wyspecjalizowana kadra GOPS w Kartuzach - grupy wsparcia przy GOPS w Kartuzach (samopomocowa grupa dla osób z problemami). - zintegrowany system diagnozy uzależnień i pokierowanie do specjalistów - pomoc psychospołeczna dla osób uzależnionych i członków ich rodzin - dyspozycyjność instytucji zajmujących się problemem uzależnień - wyspecjalizowana kadra służb społecznych - dobra identyfikacja problemu - ilość instytucji przeciwdziałających zjawiskom społecznym 	<ul style="list-style-type: none"> -systematyczny spadek wieku inicjacji alkoholowej. - trwałe zjawisko „dziedziczenia uzależnień” oraz brak efektywnych narzędzi interwencji i pomocy w tym zakresie - brak programów terapeutycznych adresowanych do dorosłych dzieci alkoholików (tzw. DDA) - brak oferty terapeutycznej dla innych rodzajów uzależnień (hazard, siecioholizm) oraz uzależnień krzyżowych. - nasilające się zjawisko alkoholizmu młodych kobiet, dzieci i młodzieży. - brak zasobów dla realizacji kompleksowych i wieloletnich programów terapeutycznych. - wzrost tolerancji na obecność alkoholu podczas wszystkich imprez plenerowych, towarzyskich i społecznych. - brak wystarczających środków finansowych - za mała ilość organizacji pozarządowych zajmujących się problemem uzależnień - brak telefonu zaufania - bardzo słaby dostęp do lekarza psychiatry - brak psychiatry dziecięcego - słaby dostęp do informacji dotyczącej uzyskania pomocy - brak atrakcyjnego sposobu spędzania czasu
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - programy rządowe i samorządowe - partnerstwo w zakresie rozwiązywania 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczające zaangażowanie władz samorządowych w ideę programu rozwiązywania

<p>problemów uzależnień</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra wola władz samorządowych dotycząca rozwiązywania problemów uzależnień - pojawienie się tendencji w społeczeństwie do bardziej świadomego i prozdrowotnego stylu życia - wzrastająca liczba osób deklarujących abstynencję od napojów alkoholowych i innych używek - wzrost liczby programów profilaktycznych i socjoterapeutycznych - bardziej dostępna i szeroka oferta wsparcia dla osób uzależnionych 	<p>problemów dotyczących uzależnień</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykluczenie społeczne - demoralizacja małoletnich - łatwa dostępność do używek, niedostrzeganie problemu uzależnienia od papierosów, komputera, Internetu, możliwość zakupu alkoholu i środków psychoaktywnych przez młodzież - wysoki stopień tolerancji społecznej a nawet akceptacji w stosunku do zachowań patologicznych prowadzących do uzależnień - wzrastająca przestępczość - niewłaściwe korzystanie z Internetu i innych mediów dzieci i młodzieży
--	--

5.12.5. Obszar analizy: przemoc

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - znajomość problematyki przemocy - szkolenia - kompetentna, wykwalifikowana kadra - działalność Interdyscyplinarnego zespołu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz jego grup roboczych - podejmowanie wspólnych działań instytucji gwarantujących wsparcie osobom dotkniętym przemocą -dobry przepływ informacji pomiędzy instytucjami - działalność CIK w Kartuzach - współpraca z Centrum Praw Kobiet o/Gdańsk (poradnictwo prawne, szkolenia) 	<ul style="list-style-type: none"> - duży odsetek specyficznych / trudnych przypadków, w których trudno o jednoznaczną diagnozę - brak miejsc pobytu długoterminowego, np. mieszkania chronione - brak wieloletnich programów readaptacji - ograniczona bezpłatna pomoc prawna - niechęć do ujawniania problemu przemocy - brak telefonu zaufania - brak lokalnych kampanii społecznych - bierność społeczeństwa na zjawisko przemocy - brak reakcji otoczenia w przypadkach realnej przemocy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie lokalnych koalicji podmiotów i organizacji na rzecz rozwiązywania problemu przemocy - skuteczne i konsekwentne wdrażanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2014-2020 - stałe podwyższanie profesjonalizmu kadr jednostek i organizacji 	<ul style="list-style-type: none"> - stereotypy postrzegania zjawiska przemocy, szczególnie w rodzinie - złożoność zjawiska przemocy w różnych sferach życia społecznego - niewielkie zainteresowanie osób objętych przemocą materiałami informacyjnymi (NGO) i nabywaniem umiejętności związanych ze zjawiskiem przemocy - mała skuteczność profilaktyki i terapii uzależnień

<ul style="list-style-type: none"> - dostrzeżenie złożoności problemu przemocy - ograniczenie zjawiska przemocy - dostępność do materiałów dotyczących przemocy - programy dla osób dotkniętych przemocą i stosujących przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> - osłabienie więzi rodzinnych, brak odpowiedzialności za członków rodziny - negatywny wpływ mediów zawierających zjawiska przemocy
--	---

5.12.6. Obszar analizy: rodzina, ochrona macierzyństwa i wielodzietności, problemy opiekuńczo – wychowawcze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowanie 3 świetlic środowiskowych - rozwijająca się asystentura rodzin - świadczenia z pomocy społecznej - współpraca pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny - działalność Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej - stosunkowo duża liczba rodzin zastępczych dla których prowadzone są szkolenia - zakorzenione wartości chrześcijańskie w społeczeństwie - pedagog, psycholog w każdej szkole ponadgimnazjalnej - wysokospecjalistyczna kadra pedagogiczna w Ośrodku Szkolno - Wychowawczym - działalność stowarzyszeń przy szkołach - rządowe i samorządowe programy wspierania dzieci (wyprawka szkolna, bezpłatne podręczniki, artykuły szkolne, stypendia socjalne) - wspieranie przez sponsorów dożywiania w szkołach - wspieranie duchowe i pomoc materialna ze strony parafii i gotowość współpracy, poradnictwo prawne i edukacja - realizacja i aktywność w pozyskiwaniu środków, unijnych, rządowych (projekt „Schematom Stop”) - realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla sprawców przemocy ”Można inaczej” - Centrum Interwencji Kryzysowej i 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca współpraca między instytucjami - słabe wsparcie międzypokoleniowe w rodzinach - mała ilość organizacji pozarządowych i ofert wsparcia z ich strony w obszarze działania na rzecz rodziny - brak bazy danych o instytucjach zajmujących się wspieraniem rodziny - brak oferty dla osób poza systemem edukacji dla młodzieży „trudnej” - zaniedbywanie obszarów opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców - niewystarczająca kadra w PPP - niewystarczająca liczba świetlic socjoterapeutycznych i ośrodków wsparcia - mało elastyczna oferta godzin otwarcia przedszkoli, punktów przedszkolnych i żłobków - niedoinformowanie społeczne dotyczące możliwości funkcjonowania przedszkoli i szkół - niewystarczająca oferta w dni wolne od nauki i w czasie pozalekcyjnym dla dzieci i młodzieży - niewystarczająca oferta kulturalno – edukacyjna dla rodzin - ograniczenia terminowe realizacji programów (brak ciągłości) - niewystarczająca oferta edukacji rodziców - niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych, niewystarczające środki finansowe - brak mieszkań chronionych - brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych

działalność punktów konsultacyjnych - realizacja programu „praca za czynsz” przez ZGM	
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój asystentury rodzinnej i poradnictwa rodzinnego - powstanie poradni rodzinnej (pomoc prawna, psychologiczna, pedagogiczna, mediacyjna, terapeutyczna itp.) - dobrze przygotowana i stale doskonaląca swój warsztat kadra udzielająca pomocy psychologiczno – pedagogicznej - dobrze wyposażona PPP - zwiększenie oferty nowych mieszkań komunalnych - kontynuacja możliwości odpracowania długów za czynsz w ZGM - zapewnienie opieki nad dzieckiem do lat 3 ze strony rządowej - wejście w pełnym zakresie od 2017 r. ustawy przedszkolnej - rozwój współpracy z Młodzieżowym Ośrodkiem Socjoterapii - zmiana nurtu edukacyjnego w szkolnictwie ponadgimnazjalnym ukierunkowanym na edukację zawodową - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę - skoordynowanie działań dotyczących potrzeb wspierania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrastająca liczba rodzin niepełnych, rozwodów, wyjazdy zagraniczne - powielanie dysfunkcyjnego wzorca funkcjonowania rodziny - emigracja zarobkowa - starzenie się społeczeństwa - zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej - niedostateczna otwartość rodzin na współpracę - negatywny wpływ mediów na wychowanie - bezrobocie przemoc domowa, alkoholizm, bezradność - niewystarczający dostęp do specjalistów w PPP - niestabilna polityka państwa wobec rodziny - osłabienie/zanik więzi, tradycji rodzinnych, „pęd życia” - wzrost kosztów utrzymania rodzin - uzależnienie rodzin od pomocy społecznej - brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne - długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania rodzinie zdolności prawidłowego funkcjonowania

5.12.7. Obszar analizy: funkcjonowanie osób starszych

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - określony standard usług GOPS w Kartuzach (wsparcie finansowe, usługi opiekuńcze, DPS, posiłki) - działalność Uniwersytetu III wieku, Polskiego Związku Emerytów i Inwalidów - oferta przedsiębiorców dla seniorów - zorganizowany system usług opiekuńczych i specjalistycznych - Ośrodek Geriatryczny w Sianowie o wysokim standardzie usług 	<ul style="list-style-type: none"> - brak placówek wsparcia dla seniorów - wzrost liczby osób starszych - niski poziom życia seniorów - długi okres oczekiwania na miejsce w DPS - pogarszająca się kondycja fizyczna i psychiczna seniorów - niewystarczający dostęp do usług psychologicznych - odpłatność za udział w zajęciach Uniwersytetu III wieku (stanowi to ograniczenie dostępu)

i wyspecjalizowanej kadry - działalność Kartuskiego Hospicjum Domowego	- słaba aktywność organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów - niska aktywność osób starszych - zmiana modelu rodziny z wielopokoleniową w dwu i jednopokoleniową - brak komunikacji u ulg dla seniorów - brak wyspecjalizowanej kadry - brak standaryzacji usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych
Szanse	Zagrożenia
- poprawa jakości życia seniorów - wzrost świadomości, efektywności i wiary we własne możliwości - wolontariat - możliwości pozyskiwania środków finansowych - rozszerzenie oferty usług dla seniorów - wykorzystanie potencjału seniorów - tworzenie miejsc spotkań, usług dla seniorów - koordynacja działań dla seniorów poprzez współpracę instytucji i organizacji pozarządowych - szkolenie kadry do pracy z seniorami - międzypokoleniowa wymiana usług	- wykluczenie społeczne seniorów - utrudnienia w dostępie do usług medycznych i usprawniających dla seniorów - bierność seniorów - pogarszający się stan zdrowia, w tym stany depresyjne - brak środków finansowych dla organizacji czasu wolnego dla seniorów (kulturalnych, społecznych, edukacyjnych) - brak danych o potrzebach seniorów - rosnąca liczba osób starszych - trudna sytuacja finansowa seniorów - istniejąca oferta niedostosowana do potrzeb seniorów

Rozdział 6.

Cel główny, cele strategiczne i szczegółowe, działania, wskaźniki, harmonogram, realizatorzy oraz partnerzy Strategii

Cel strategiczny nr 1		
Rozwój systemu wspierającego aktywność zawodową mieszkańców Gminy Kartuzy		
Cel szczegółowy 1.1		
Zwiększenie współpracy międzysektorowej na rzecz osób dotkniętych problemem bezrobocia.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Inicjowanie działań rozwoju podmiotów ekonomii społecznej	- ilość programów i projektów służących promowaniu spółdzielczości socjalnej - ilość osób objętych wsparciem - ilość spółdzielni socjalnych - ilość dotacji	PUP, GOPS, NGO, OWES, PES

	przyznanych przez PUP i OWES dla spółdzielni socjalnych	
Wypracowywanie modelu współpracy na rzecz wspólnego klienta	- model współpracy - ilość działań podejmowanych na rzecz wspólnego klienta	PUP, GOPS
Organizowanie cyklicznych spotkań przedstawicieli poszczególnych sektorów	- ilość instytucji - ilość organizacji pozarządowych	GOPS, PUP, CIS, OWES, Przedsiębiorcy, Inkubator Przedsiębiorczości, PES
Kampania promocyjna/informacyjna na temat możliwości wsparcia osób bezrobotnych	- liczba akcji i kampanii	SP, PUP, NGO, PES, OHP
Forum doświadczeń – samorząd, biznes, NGO	- ilość instytucji JST - ilość przedstawicieli biznesu - ilość przedstawicieli NGO i ES	SP, PUP, GOPS, OWES, Przedsiębiorcy, Inkubator Przedsiębiorczości, PES
Udział w partnerstwach na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy.	- liczba projektów realizowanych w partnerstwie - liczba zawartych umów partnerskich	PUP, GOPS, PCPR, NGO, OWES, PES
Cel szczegółowy 1.2		
Przeciwdziałanie i eliminowanie negatywnych skutków psychospołecznych bezrobocia.		
Aktywizacja społeczna	- liczba osób objętym wsparciem - liczba szkoleń/spotkań	GOPS, PCPR, CIS, WTZ, OHP, NGO, OWES, PES
Poradnictwo zawodowe w szkołach	- liczba uczniów objętych poradnictwem zawodowym - liczba szkół włączających się w poradnictwo zawodowe dla swoich uczniów	UM, SP, szkoły
Promowanie, inicjowanie idei wolontariatu jako formy wchodzenia na rynek pracy	- liczba programów i projektów służących promowaniu idei wolontariatu	GOPS, NGO, PES
Organizowanie warsztatów aktywizacji społecznej i zawodowej	- liczba warsztatów aktywizujących społecznie i zawodowa - liczba osób zaktywizowanych	GOPS, PUP, CIS, WTZ, NGO, OHP, OWES, PES

	społecznie i zawodowo	
Redukowanie skutków bezrobocia: praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w oparciu o kontrakty socjalne, rodzinne	- liczba kontaktów socjalnych - liczba kontaktów rodzinnych - liczba osób objętych pracą socjalną	GOPS
Łączenie aktywizacji zawodowej z aktywizacją społeczną- realizacja programu aktywizacja i integracja (PAI)	- liczba osób objętych PAI - liczba PAI	PUP, GOPS, NGO
Promocja dobrych praktyk	- liczba informacji na stronach internetowych	SP, GOPS, PUP, PCPR, CIS, WTZ, OHP
Cel szczegółowy 1.3		
Dążenie do wyrównywania szans grup społecznych na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem osób wykluczonych społecznie.		
Szkolenia, staże, przekwalifikowania na potrzeby rynku pracy, prace interwencyjne	- liczba osób korzystających z instrumentów aktywizujących - liczba zorganizowanych szkoleń, staży, prac interwencyjnych	PUP, UM, CIS, PES, GOPS, PCPR, WTZ, PES, NGO
Współpraca z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej	- liczba kontaktów międzyinstytucjonalnych - liczba wspólnych inicjatyw	PUP, OWES, GOPS, SP, NGO, PES
Korzystanie z potencjału Inkubatora Przedsiębiorczości	- liczba kontaktów międzyinstytucjonalnych - liczba wspólnych inicjatyw	SP, PUP, GOPS, OWES
Programy aktywizacyjne realizowane poprzez zatrudnienie socjalne, zatrudnienie wspierane.	- liczba osób objętych aktywizacją - liczba programów realizowanych na rzecz aktywizacji poprzez zatrudnienie socjalne	PUP, CIS, PES, WTZ

Cel strategiczny nr 2		
Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej na miarę ich możliwości i potrzeb.		
Cel szczegółowy 2.1		
Wspieranie osób niepełnosprawnych w aktywnym uczestnictwie w życiu społeczności lokalnej w oparciu o potencjał instytucji i organizacji pozarządowych.		
Działania	Wskaźniki	Realizator

Wspieranie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.	- liczba programów promujących rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych	GOPS, PCPR, CIS, WTZ, ES, NGO
Wspieranie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.	-- liczba programów promujących zatrudnienie osób niepełnosprawnych	GOPS, PCPR, PUP, CIS, WTZ, ES, NGO
Dostosowanie budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych w infrastrukturze gminy.	- liczba przedsięwzięć	GOPS, PCPR, UM
Programy aktywizujące poszczególne grupy osób niepełnosprawnych.	- liczba programów	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Świadczenie usług specjalistycznych dla osób niepełnosprawnych, w tym asystenta osoby niepełnosprawnej.	- liczba świadczonych usług - liczba godzin świadczonych usług - liczba osób objętych pomocą asystenta osoby niepełnosprawnej	GOPS, NGO
Organizowanie i wspieranie dziennych ośrodków dla osób niepełnosprawnych.	- liczba funkcjonujących dziennych ośrodków wsparcia - liczba osób skierowanych do placówek wsparcia/liczba uczestników	GOPS, NGO, PCPR
Zapewnienie opieki całodobowej/wsparcie placówek świadczących opiekę całodobową dla osób niepełnosprawnych oraz długotrwale lub ciężko chorych.	- liczba mieszkańców placówek całodobowych, którzy otrzymują dofinansowanie z budżetu gminy - liczba osób skierowanych do placówek, będących mieszkańcami gminy	GOPS, NGO
Wzbogacenie oferty w centrum kultury o kino z audiodyskrypcją.	- liczba osób korzystających	UM, KCK, PCPR, GOPS
Uwzględnienie potrzeb niepełnosprawnych przy tworzeniu miejsc parkingowych, ścieżek rowerowych.	- liczba powstałych miejsc parkingowych dla niepełnosprawnych	PUP, PCPR, UM, SP
Usługi transportowe przeznaczone dla osób niepełnosprawnych jako odpowiedź na ich indywidualne potrzeby (t.j: dojazd do przychodni, urzędu i innych instytucji).	- liczba osób korzystających z usług	UM, GOPS, NGO

Cel szczegółowy 2.2 Zwiększenie świadomości społeczeństwa o potrzebach osób niepełnosprawnych.		
Wspieranie inicjatyw szerzących wiedzę i podnoszących kwalifikacje osób niepełnosprawnych.	- liczba inicjatyw	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Szkolenia zwiększające świadomość społeczeństwa.	- liczba szkoleń	GOPS, NGO, PCPR, UM, PUP
Organizowanie spotkań w społeczności lokalnej z osobami niepełnosprawnymi.	- liczba spotkań	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Wspieranie rodzin osób niepełnosprawnych w zakresie akceptacji niepełnosprawności. Spotkania przedstawicieli instytucji z osobami niepełnosprawnymi w celu rozpoznania ich potrzeb.	- liczba spotkań	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Imprezy integracyjne.	- liczba imprez	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Organizowanie kampanii informacyjnych.	- liczba kampanii	GOPS, PUP, NGO, PCPR, UM
Cel szczegółowy 2.3 Kształtowanie przyjaznego otoczenia oraz poprawa dostępności do informacji osób niepełnosprawnych.		
Rozpowszechnianie informacji o ofertach dla osób niepełnosprawnych.	- liczba instytucji - liczba umieszczanych informacji	UM, GOPS, PCPR, PUP, NGO
Działania edukacyjne.	- liczba działań edukacyjnych	UM, GOPS, PCPR, PUP, NGO
Dostosowanie stron internetowych Urzędu Miejskiego i jednostek podlegających do potrzeb osób niepełnosprawnych.	- liczba instytucji	UM, PCPR
Ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostępu do Internetu.	- liczba osób niepełnosprawnych objętych programem	GOPS, UM, NGO, PFRON

Cel strategiczny nr 3 Przeciwdziałanie zjawisku bezdomności oraz łagodzenie jego skutków poprzez wspieranie i podejmowanie inicjatyw na rzecz osób bezdomnych.		
Cel szczegółowy 3.1 Zapewnienie osobom zagrożonym bezdomnością oraz bezdomnym bezpieczeństwa socjalnego.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Świadczenia z pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem pracy socjalnej w tym tworzenie zespołów interdyscyplinarnych, zaangażowanie wolontariatu na potrzeby osób i rodzin.	- liczba osób korzystających z pomocy społecznej zagrożonych bezdomnością i bezdomnych - liczba powołanych zespołów interdyscyplinarnych	GOPS, NGO, ZGM, SM, wolontariusze

	- liczba wolontariuszy	
Zapewnienie bezpłatnie ciepłych posiłków bez decyzji administracyjnej z szczególnym uwzględnieniem okresu zimowego.	- liczba osób korzystających z posiłków	GOPS, UM, wolontariat, szkoły, parafie, NGO
Wypracowanie standardów i umów ze schroniskami.	- liczba zawartych umów	GOPS, NGO
Aktywne uczestnictwo w Pomorskim Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności.	- porozumienie - członkostwo	GOPS
Rozeznanie w ramach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wśród osób uzależnionych dotyczące osób zagrożonych bezdomnością	- liczba zdiagnozowanych osób	GOPS, GKRPA
Cel szczegółowy 3.2 Aktywizacja osób bezdomnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym do podejmowania użytecznych ról i funkcji społeczno- zawodowych.		
Opracowanie, wdrażanie programu wychodzenia z bezdomności – indywidualny plan wychodzenia z bezdomności.	- liczba osób objętych programem	GOPS, PUP
Aktywizacja zawodowa osób zagrożonych bezdomnością.	- liczba działań aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych	GOPS, PUP, NGO
Prace społeczno-użyteczne, pozyskiwanie miejsc pracy.	- liczba osób zakwalifikowanych	GOPS, PUP, UM
Cel szczegółowy 3.3 Podejmowanie systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji.		
Kampanie informacyjne w szkołach.	- liczba kampanii	GOPS, szkoły, KPP
Streetworking	- liczba działań - liczba szkoleń	GOPS, NGO
Stworzenie informatora dotyczącego problemu bezdomności i jego aktualizacja oraz jego rozpowszechnienie.	- liczba wydanych informatorów	GOPS, NGO
Monitorowanie środowisk osób zagrożonych bezdomnością i miejsc niemieszkalnych.	- liczba patroli - liczba instytucji	GOPS, KPP, SM, ZGM i inne
Okresowe spotkania pomiędzy dzielnicowymi, koordynatorem powiatowym KPP w zakresie przeciwdziałania bezdomności, a pracownikami służb społecznych.	- liczba spotkań	GOPS, KPP, SM, NGO

Cel strategiczny nr 4 Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz patologiom społecznym.

Cel szczegółowy 4.1		
Zwiększenie świadomości społecznej i poziomu wiedzy na temat wpływu substancji psychoaktywnych na życie człowieka		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Promowanie zdrowego stylu życia.		GOPS, KPP, GKRPA
Kampania w mediach dla dzieci, młodzieży i ich rodzin.	- liczba kampanii	NGO, GOPS, KPP
Podjmowanie działań o charakterze edukacyjnym skierowanych do rodziców.	- liczba programów skierowanych do rodziców	GOPS, NGO, KPP, szkoły, GKRPA
Tworzenie programów profilaktycznych i zapobiegających uzależnieniom.	- liczba programów	szkoły, GKRPA
Party working, działania profilaktyczne i prewencyjne wśród młodzieży podczas imprez i dyskotek.	- liczba działań	NGO, KPP, szkoły, GKRPA
Wprowadzenie do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych warsztatów dot. skutków przyjmowania środków psychoaktywnych prowadzonych przez trenerów.	- liczba osób objętych warsztatami	KPP, szkoły
Podnoszenie kwalifikacji z zakresu pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą.	- liczba szkoleń z zakresu pracy profilaktycznej z dziećmi i młodzieżą - liczba odbiorców szkoleń	GKRPA, GOPS, ROPS
Podjmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.	- liczba szkoleń skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych - liczba osób biorących udział w szkoleniach skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych	GKRPA, GOPS, KPP
Cel szczegółowy 4.2		
Zwiększenie oferty dla osób dotkniętych problemem uzależnień.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Zwiększenie oferty świetlicowej dla dzieci.		GKRPA
Rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz poszerzanie oferty alternatywnego spędzania czasu wolnego.	- liczba działań/warsztatów	GOPS, Biblioteka Miejska, UM, szkoły, KCK, NGO, PES
Kampanie informacyjno-profilaktyczne.	- liczba kampanii	GKRPA, GOPS, KPP, szkoły, NGO
Zwiększenie oferty wspierającej rodziny z problemem uzależnień.	- liczb działań	GKRPA

Opracowanie informatora i jego aktualizacja, oraz wersje internetowe.	-	GKRPA
Wykorzystanie potencjału psychospołecznego dzieci i młodzieży do podejmowania działań w środowisku rówieśniczym.	- liczba działań - liczba osób biorących udział w działaniach	GOPS, NGO, Szkoły, KCC
Cel szczegółowy 4.3		
Budowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego dla osób nadużywających oraz uzależnionych od środków psychoaktywnych.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Wspieranie leczenia odwykowego, instytucji, organizacji pozarządowych oraz osób fizycznych działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień.	- liczba podmiotów działających w obszarze uzależnień - liczba osób korzystających z pomocy różnych podmiotów działających w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień	placówki leczenia odwykowego, NGO
Zwiększenie oferty specjalistów	- liczba specjalistów - liczba osób objętych wsparciem	GOPS, placówki leczenia odwykowego, NGO
Utrzymanie i rozwój spójnego systemu współpracy instytucji i organizacji zajmujących się zjawiskiem uzależnień.	- liczba działań podejmowanych w ramach systemu współpracy	GOPS, placówki leczenia odwykowego, NGO

Cel strategiczny nr 5		
Przeciwdziałanie przemocy w Gminie Kartuzy		
Cel szczegółowy 5.1		
Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Cykliczne kampanie społeczne w mediach lokalnych.	- liczba kampanii	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, NGO, kuratorzy
Tworzenie i dostosowanie istniejącej infrastruktury instytucjonalnej dla potrzeb osób dotkniętych przemocą.	- liczba nowopowstałych instytucji - liczba instytucji	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, NGO
Warsztaty i szkolenia.	- liczba warsztatów - liczba osób objętych szkoleniami	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, NGO, kuratorzy

	i warsztatami	
Telefon zaufania	- numer infolinii	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR
Programy dla osób dotkniętych przemocą i stosujących przemoc.	- liczba programów - liczba osób objętych programem	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, NGO, szkoły
Działania zwiększające współpracę jednostek uprawnionych i zobligowanych do przeciwdziałania przemocy.	- liczba działań	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, szkoły
Cel szczegółowy 5.2		
Zintegrowanie środowisk i działań na rzecz ograniczania zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększanie kompetencji zawodowych osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.		
Umocnianie interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego - liczba powołanych Grup Roboczych - liczba i rodzaj szkoleń - liczba i rodzaj realizowanych kampanii	ZIdsPPwR, GOPS, PCPR, kuratorzy
Podnoszenie kwalifikacji grup zawodowych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	- rodzaj i liczba szkoleń, superwizji - liczba konferencji i seminariów - liczba uczestników	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, PPP, szkoły, kuratorzy
Cel szczegółowy 5.3		
Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom, w których występuje przemoc z uwzględnieniem potrzeb wszystkich członków rodzin.		
Kompleksowa pomoc dla ofiar przemocy w tym podejmowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty”.	- liczba postępowań z użyciem procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób korzystających z pomocy - liczba udzielonych porad specjalistycznych - liczba grup wsparcia	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, kuratorzy, szkoły
Rozwój poradnictwa specjalistycznego	- liczba specjalistów	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, PCPR, NGO
Zapewnienie kobietom i dzieciom całodobowego schronienia oraz pomocy specjalistycznej.	- liczba osób, którym udzielono schronienia oraz pomocy specjalistycznej w placówkach, w tym liczba dzieci - liczba placówek - liczba miejsc	ZIdsPPwR, KPP, GOPS, NGO

	w placówkach	
Utworzenie mieszkań readaptacyjnych.	- liczba utworzonych mieszkań readaptacyjnych - liczba osób korzystających z tej formy pomocy	ZIDsPPwR, GOPS, NGO
Podejmowanie działań interwencyjnych i zabezpieczających dzieci, które są ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie.	- liczba dzieci, które objęto pomocą specjalistyczną - liczba spraw skierowanych do Sądu Rejonowego	ZIDsPPwR, KPP, GOPS, PCPR
Oddziaływania terapeutycznoedukacyjne wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.	liczba i rodzaj programów - liczba odbiorców poszczególnych programów	ZIDsPPwR, KPP, GOPS, PCPR

Cel strategiczny nr 6 Budowanie systemu wspierania dla rodziny.		
Cel szczegółowy 6.1 Instytucjonalne wspieranie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Stworzenie poradni rodzinnej (terapia, mediacja ,informacja)	- liczba poradni	GOPS, PPP, NGO, Kościół
Współpraca wynikająca z ustawy przedszkolnej.	- liczba działań	UM, NGO
Wsparcie opieki dla dzieci do lat 3.	- liczba dzieci objętych ustawą przedszkolną	UM, NGO
Ciągłość działań wynikających z opieki pedagogiczno-psychologicznych na wszystkich etapach szkolnych.	- liczba pedagogów i psychologów w szkołach - liczba spotkań w szkołach	UM, NGO, PPP
Pełna realizacja programów rządowych i samorządowych: środki na wyprawkę szkolną itp.(kampania informacyjna)	- liczba kampanii - liczba osób objętych programami	GOPS, UM, NGO, PPP

Świadczenia z pomocy społecznej.	- liczba rodzin objętych świadczeniami rodzinnymi - liczba osób objętych świadczeniami pomocy społecznej	GOPS, UM
Realizacja programu „Praca za czynsz”.	- liczba rodzin objętych programem	ZGM, Urząd Skarbowy, GOPS
Stworzenie oferty socjoterapii.	- liczba ofert	GKRPA, NGO,
Stworzenie oferty działań środowiskowych dla dzieci i młodzieży.	- liczba działań dla dzieci i młodzieży	GOPS, KCK, KPP
Uczestnictwo w ogólnopolskiej kampanii profilaktycznej (PAT).	- liczba dzieci i młodzieży objętych kampanią	KPP, szkoły, PPP, PCPR, GOPS, Caritas, ZGM
Tworzenie mieszkań chronionych.	- liczba mieszkań chronionych	UM, GOPS, NGO,
Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w ramach projektów unijnych.	- liczba dzieci objętych projektami	UM, GOPS, NGO, szkoły
Cel szczegółowy 6.2		
Podniesienie kompetencji i umiejętności opiekuńczo -wychowawczych i przeciwdziałanie zjawiskom zagrażającym rodzinie		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Szkoły dla rodziców.	- liczba szkół dla rodziców	PCPR, PPP, kuratorzy, GOPS
Zwiększenie oferty świetlic socjoterapeutycznych i ich prowadzenie przez wysoko wyspecjalizowaną kadre.	- liczba świetlic - liczba zatrudnionych specjalistów - liczba dzieci objętych wsparciem	UM, GKRPA, NGO
Prelekcje w szkołach dotyczące odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny oraz demoralizację, bezpieczeństwo.	- liczba prelekcji	KPP, PCPR
Zwiększenie oferty pozalekcyjnej dla dzieci.	- liczba programów - liczba dzieci	UM, szkoły, GOPS
Wspieranie programów dotyczących budownictwa komunalnego, socjalnego, wspieranego.	- liczba mieszkań komunalnych, socjalnych, wspieranych	UM, ZGM
Wspieranie i rozwój asystentury rodzinnej.	- liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych asystenturą rodzin	GOPS
Pomoc rodzinom biologicznym.	- liczb rodzin objętych pomocą	GOPS
Organizowanie zbiórek pomocy rzeczowej dla rodzin z dziećmi.	- liczba przeprowadzonych zbiórek - liczba osób objętych pomocą z zbiórek	GOPS, NGO, Kościół
Wspieranie rodzin pod kątem	- liczba rodzin objętych	PUP, GOPS,

wychowawczym oraz aktywizacji zawodowej.	szkoleniami, warsztatami	PCPR, NGO
Cel szczegółowy 6.3 Reintegracja i integracja rodzin.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Tworzenie programów, ofert dla całych rodzin.	- liczba programów	NGO, GOPS, PCPR, PPP, Caritas, KPP, ZGM
Rozwój idei wolontariatu.	- liczba wolontariuszy zaangażowanych w pomoc rodzinom	GOPS, szkoły, Kościół, UM, Caritas, PCPR, Powiat, KPP, SP
Karta dużej rodziny.	- liczba wydanych kart	Urząd Miejski
Festyny i imprezy rodzinne(Międzynarodowy Dzień Rodziny).	- liczba imprez	GOPS, UM, PCPR, PPP, KPP, Caritas, ZGM, SP, NGO
Tworzenie grup wsparcia.	- liczba grup wsparcia - liczba osób uczęszczających na grupy wsparcia	GOPS, PCPR, PPP, NGO
Mediacje dla rodzin.	- liczba rodzin objętych mediacjami	GOPS, PCPR
Udział w kampaniach ogólnopolskich.	- liczba akcji - liczba osób biorących udział w kampaniach	GOPS, szkoły, Kościół, UM, Caritas, PCPR, SP, KPP, PPP
Podejmowanie działań edukacyjnych i wspierających, skierowanych do rodziców i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej zmierzających do powrotu dzieci pod opiekę rodziców.	- liczba działań	GOPS, PCPR

Cel strategiczny nr 7 Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych, oraz zbudowanie systemu działań wspomagających osoby starsze.		
Cel szczegółowy 7.1 Stworzenie osobom starszym warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.		
Działania	Wskaźniki	Realizator
Rozwijanie i promowanie oferty kulturalnej, oświatowej i rekreacyjnej	- liczba działań	GOPS, UTW, NGO, KCK
Międzypokoleniowa wymiana usług	- liczba działań, akcji	GOPS, UTW,

(wolontariat).		NGO, KCK
Tworzenie dziennych domów seniora i klubów dla seniorów.	- liczba domów i klubów -liczba osób	UM, GOPS
Organizowanie grup samopomocowych i grup wsparcia.	- liczba grup samopomocowych	NGO,GOPS
Usługi transportowe przeznaczone dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych jako odpowiedź na ich indywidualne potrzeby (t.j: dojazd do przychodni, urzędu i innych instytucji).	- liczba osób korzystających z usług	GOPS, UM, NGO, SP
Cel szczegółowy 7.2		
Podnoszenie świadomości społeczeństwa o potrzebach osób starszych.		
Opracowanie i rozpowszechnianie informatorów dotyczących organizacji i instytucji pomocowych.	- liczba informatorów	UM, GOPS, UTW
Inicjowanie kampanii społecznej na rzecz podnoszenia poziomu wiedzy i społecznej akceptacji osób starszych.	- liczba kampanii	UM, GOPS, UTW, NGO
Wspieranie i promowanie akcji służących podnoszeniu świadomości społeczeństwa o potrzebach i problemach ludzi starszych.	- liczba akcji	UM, GOPS, UTW, GOPS, NGO
Organizowanie międzypokoleniowej wymiany informacji dotyczącej osób starszych: spotkania, wykłady, itp.		UM, GOPS, UTW, GOPS, NGO
Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami	- liczba podmiotów realizujących działania	UM, GOPS, UTW, GOPS, NGO
Cel szczegółowy 7.3		
Tworzenie i rozwój lokalnej infrastruktury dla osób starszych.		
Stworzenie Centrum Seniora w tym tworzenie dziennych domów seniora i klubów dla seniorów.	- liczba centrów - liczba dziennych domów seniora i klubów dla seniorów	UM, GOPS, NGO
Tworzenie dziennych domów seniora i klubów dla seniorów.	- liczba domów i klubów - liczba osób	UM, GOPS, NGO
Utworzenie stacjonarnego Hospicjum.	- liczba osób w hospicjum	KCC, jednostki samorządowe
Rozbudowa istniejącego Ośrodka Geriatrycznego - zwiększenie ilości miejsc całonocowego pobytu.	- ilość miejsc w Ośrodku Geriatrycznym	UM, GOPS

Wyjaśnienie skrótów:

CIS – Centra Integracji Społecznej w Garczu i Ostrzycach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kartuzach

KCC – Kartuskie Centrum Caritas
KCK – Kartuskie Centrum Kultury w Kartuzach
PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach
KPP – Komenda Powiatowa Policji w Kartuzach
NGO- organizacje pozarządowe
PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Kartuzach
OHP – Ochotniczy Hufiec Pracy
OWES – Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Gdańsku
PES – podmioty ekonomii społecznej (w tym spółdzielnie socjalne)
PPP – Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Kartuzach
ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
SP – Starostwo Powiatowe
SM – Straż Miejska w Kartuzach
UM - Urząd Miejski w Kartuzach
UIIW – Uniwersytet III Wieku w Kartuzach
ZBM – Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Kartuzach
ZIdsPPwR – Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Kartuzach

Rozdział. 7 **Realizacja Strategii**

7.1. Koordynacja i realizacja Strategii

Jednostką odpowiedzialną za koordynację Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Strategia realizowana będzie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kartuzach oraz inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerami w realizacji Strategii będą organizacje pozarządowe, jednostki organizacyjne szczebla powiatowego, wojewódzkiego, jednostki i organy administracji państwowej, służba zdrowia, kościoły i związki wyznaniowe, podmioty ekonomii społecznej oraz podmioty gospodarcze.

Aktualnie funkcjonujący w Polsce system prawa stwarza odpowiednie warunki do wdrażania Strategii. Zagrożeniem dla realizacji Strategii mogą być zmiany w obowiązujących przepisach prawnych z zakresu polityki społecznej, a także

niewystarczające środki finansowe na zaplanowane działania.

7.2. Finansowanie Strategii

Zakłada się, że działania określone w Strategii finansowane będą: ze środków własnych gminy, ze środków budżetu państwa, ze środków zewnętrznych pozyskanych przez gminę (między innymi z UE oraz w ramach programów rządowych), ze środków zewnętrznych pozyskanych we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmioty ekonomii społecznej.

7.3. Monitoring i ewaluacja Strategii

Strategia będzie monitorowana przez zespół ds. strategii powołany przez Burmistrza Kartuz. Narzędzia ewaluacji Strategii:

- systematyczne gromadzenie i analiza danych dotyczących realizacji Strategii,
- systematyczna kontrola i monitoring realizowanych zadań pod względem jakości, czasu oraz efektywności,
- sporządzanie rocznych sprawozdań częściowych,
- sporządzenie końcowego sprawozdania z realizacji Strategii.